



## Investigation of the Impact of Economic Competition between China and the US on South Africa from 2010 to 2023

Amir Bahram Arab Ahmadi<sup>1</sup> \*, Mehdi Samavati<sup>2</sup> 

<sup>1</sup> Corresponding author: Associate Professor, Department of West Asian and African Studies, Faculty of World Studies, University of Tehran, Tehran, Iran.

Email: [arabahmadi@ut.ac.ir](mailto:arabahmadi@ut.ac.ir)

<sup>2</sup> MA., Department of West Asian and African Studies, Faculty of World Studies, University of Tehran, Tehran, Iran. Email: [mahdisamavati@ut.ac.ir](mailto:mahdisamavati@ut.ac.ir)

### Article Info

### ABSTRACT

**Article type:**

Research Article

**Article history:**

Received:

2 November 2024

Revised version

received:

29 November 2024

Accepted:

9 December 2024

Available online:

5 April 2025

**Keywords:**

Economic competition,  
political and cultural  
competition,  
China,  
the United States,  
South Africa

**Objective:**

Over the past 25 years, China's engagement in Africa has grown significantly, prompting the United States to take measures in South Africa to counter China's influence, driven by economic competition. This study explores the positive and negative impacts of the economic rivalry between China and the United States on South Africa's economy from 2010 to 2023, focusing on how this competition has shaped the nation's economic landscape. Using a comparative case study approach, the findings reveal that both China and the United States, as major global economic powers, have significantly influenced South Africa's economic and trade dynamics. China has emerged as one of the largest foreign investors in the country, channeling substantial investments into infrastructure, mining, energy, and transportation sectors. Meanwhile, the United States has worked to maintain and strengthen its presence through economic, trade, and diplomatic efforts. Key outcomes of this competition include resource extraction, the expansion of economic interests, the reconstruction and transformation of South Africa into a regional economic hub, strengthened geopolitical ties with Asia via China's Belt and Road Initiative, and cooperation aimed at global security stabilization. These factors highlight the profound effects of the economic rivalry between the two powers on South Africa's development and positioning in the global economy.

**Cite this article:** Arab Ahmadi, Amir Bahram; Samavati, Mehdi (2025). "Investigation of the impact of economic competition between China and the US on South Africa from 2010 to 2023", *Fasl' nāmeḥ-ye siyāsāt (Politics Quarterly)* 55, (1): 153-187, DOI: <https://doi.org/10.22059/JPQ.2024.383939.1008227>



© The Author(s).

Publisher: University of Tehran Press.

<https://doi.org/10.22059/JPQ.2024.383939.1008227>

**Introduction**

South Africa, as Africa's second-largest economy and a major industrial hub, finds itself at the center of the economic and political rivalry between China and the United States. Both global powers seek to expand their influence through economic cooperation, albeit with differing priorities. China has concentrated its efforts on securing minerals, energy resources, and infrastructure development, while the United States emphasizes democracy, human rights, and trade relations. This dynamic competition significantly shapes South Africa's economic growth and political trajectory, influencing its development strategies and global partnerships. Recognizing the profound implications of this rivalry, this study aims to explore its multifaceted dimensions and assess its broader impacts on South Africa's economy and political landscape.

The article's theoretical framework is based on Robert Gilpin's theory of hegemonic stability, which examines power dynamics within the international system, particularly in economic contexts. This theory suggests that global stability is maintained when a single hegemonic power dominates, but the rise of emerging powers, such as China and the United States, disrupts this equilibrium, leading to significant shifts in global power structures. In the context of South Africa, the competition between these two nations reflects their broader struggle for hegemonic influence in Southern Africa, with far-reaching consequences for both regional development and the global economic order. Additionally, the framework incorporates the concept of economic imperialism, highlighting how dominant nations extend their influence over weaker states through strategic investments and economic leverage. Together, these theoretical perspectives provide a lens for understanding the complex interplay of power, competition, and economic dominance shaping South Africa's position in the global arena.

**The research method**

The study utilizes a comparative research method, a fundamental approach in social sciences for analyzing international relations and policies. By identifying similarities and differences, this method uncovers behavioral patterns and interactions between key actors. The research specifically examines the economic competition between China and the United States in South Africa through a case-based comparative lens, focusing on their investment strategies and the resulting impacts on the country's economy and political landscape. Data is drawn from a variety of sources, including academic literature, international reports, and statistical analyses, to provide a comprehensive understanding of the broader consequences of this rivalry on South Africa's development trajectory.

**Discussion**

The economic relations of both China and the United States with South Africa and other African nations are deeply shaped by the political, economic, and social histories of these regions. Since the Cold War, both powers have actively sought to expand their influence across Africa, though their approaches and strategies have diverged significantly. China has prioritized economic engagement through infrastructure development, resource extraction, and trade, often framed within initiatives like the Belt and Road Initiative. In contrast, the United States has emphasized democracy promotion, human rights, and trade partnerships, aligning its

efforts with broader geopolitical goals. These differing strategies reflect the unique historical contexts and priorities of each nation, while also highlighting the evolving dynamics of global power competition in Africa.

China has emerged as one of South Africa's largest trading partners, significantly expanding its economic relations since 2000. By 2023, the trade volume between the two nations reached \$42 billion, marking a substantial increase over the years. South Africa's exports to China grew from \$8 billion in 2010 to \$12 billion in 2023, while imports from China surged from \$11 billion to \$21 billion during the same period. This growing trade relationship underscores South Africa's increasing reliance on Chinese goods and the deepening of commercial ties. China's engagement in South Africa spans several key areas, including investment and infrastructure, where it has funded transportation and energy projects such as roads, bridges, and solar energy initiatives. In transportation and logistics, China has collaborated on developing ports and rail lines, including the Cape Town-Pretoria railway project. Additionally, China is a major exporter of goods to South Africa, supplying machinery, electronics, and construction materials, further solidifying its role in the country's trade and industrial sectors.

Conversely, the United States, as the world's largest economy, has made significant investments in South Africa, particularly in technology, education, and healthcare. From 2010 to 2023, U.S. Foreign Direct Investment (FDI) in South Africa increased from \$5.13 billion to \$18.36 billion, indicating a steady upward trend. American tech giants like Google and Microsoft have been instrumental in advancing South Africa's digital economy, with Microsoft notably establishing a \$300 million cloud data center in the country. In the areas of education and healthcare, the U.S. has committed substantial resources, including over \$7 billion for health programs focused on combating infectious diseases. These investments underscore the United States' dedication to fostering long-term development and capacity building in South Africa, contrasting with China's emphasis on infrastructure and trade. Together, the economic activities of both nations reflect their strategic efforts to strengthen influence in South Africa, each utilizing distinct approaches to shape the country's economic and social landscape.

South Africa's exports to the United States have experienced notable fluctuations from 2010 to 2023, rising from \$7.15 billion in 2010 to \$8.43 billion in 2023. In parallel, imports from the U.S. have also fluctuated due to varying economic conditions and changes in trade policies. In contrast, China, one of South Africa's largest trading partners, achieved a trade volume of \$42 billion in 2023. China remains a key exporter of goods to South Africa, supplying a diverse range of products, including machinery, electronics, and construction materials.

The political impact of China on South Africa is primarily evident through the expansion of economic and diplomatic relations. By establishing infrastructure projects and increasing investments in the country, China aims to enhance its influence across Africa. The close ties between the two nations, highlighted by their participation in organizations such as BRICS and G77, reflect China's commitment to bolstering South Africa's economic and political standing. These connections position China as a strategic partner and a crucial source of funding for the development of South African infrastructure.

As a global power, the United States has sought to maintain its influence in South Africa, though recent years have posed challenges. During the Obama

administration, relations were strengthened, reflecting his African roots. However, subsequent political changes in the U.S. have negatively impacted these relations. The U.S. has worked to protect its interests in South Africa by providing economic aid and development programs. Nevertheless, South Africa's growing ties with China and Russia have presented challenges for the United States, affecting its role in the country.

### **Conclusion**

The competition between China and the United States has produced both positive and negative effects on South Africa's relations. The article outlines 18 impacts stemming from this rivalry, emphasizing the complexities of balancing these influences while pursuing national interests. Since the collapse of the Soviet Union, the U.S.-China rivalry has become a central aspect of international relations, with Africa emerging as a crucial battleground for influence. South Africa, significantly affected by this competition, serves as an important case study for analyzing the economic, cultural, and political impacts of Sino-American rivalry from 2010 to 2023. This research aims to provide a comprehensive understanding of South Africa's policies while identifying opportunities for national development amid the competition. Additionally, it offers insights for South African policymakers on how to optimize benefits from this rivalry and informs Iran about leveraging its relationships with South Africa to enhance its influence in Africa and foster strategic cooperation.

## رقابت اقتصادی چین و آمریکا: تهدیدها و فرصتها بر اقتصاد آفریقای جنوبی

امیر بهرام عرب‌احمدی<sup>۱</sup> ID، مهدی سماواتی<sup>۲</sup> ID

<sup>۱</sup> نویسنده مسئول، دانشیار، مطالعات غرب آسیا و آفریقا، دانشکده مطالعات جهان، دانشگاه تهران، تهران، ایران.

رایانامه: arabahmadi@ut.ac.ir

<sup>۲</sup> کارشناسی ارشد، مطالعات جنوب آفریقا، دانشکده مطالعات جهان، دانشگاه تهران، تهران، ایران.

رایانامه: mahdisamavati@ut.ac.ir

### اطلاعات مقاله چکیده

نوع مقاله:	مقاله پژوهشی
تاریخ دریافت:	۱۴۰۳/۰۸/۱۲
تاریخ بازنگری:	۱۴۰۳/۰۹/۰۹
تاریخ پذیرش:	۱۴۰۳/۰۹/۱۹
تاریخ انتشار:	۱۴۰۴/۰۱/۱۶
کلیدواژه‌ها:	رقابت اقتصادی، رقابت سیاسی و فرهنگی، چین، آمریکا، آفریقای جنوبی

تعاملات چین در قاره آفریقا طی ۲۵ سال گذشته پیوسته افزایش یافته و در این میان، ایالات متحده با هدف رقابت اقتصادی، اقداماتی را در آفریقای جنوبی به‌منظور مقابله با نفوذ چین انجام داده است. این پژوهش به بررسی تأثیرات مثبت و منفی رقابت اقتصادی چین و آمریکا بر اقتصاد آفریقای جنوبی در بازه زمانی ۲۰۱۰ تا ۲۰۲۳ می‌پردازد. سؤال اصلی این است که این رقابت چه تأثیرات منفی یا مثبتی بر اقتصاد آفریقای جنوبی داشته است؟ برای پاسخ به این پرسش، از روش مقایسه‌ای مورد محور استفاده شده است. یافته‌ها نشان می‌دهد که چین و ایالات متحده به‌عنوان دو قدرت بزرگ اقتصادی، نقش بسزایی در شکل‌دهی روابط اقتصادی و تجاری آفریقای جنوبی ایفا کرده‌اند. چین با سرمایه‌گذاری‌های گسترده در حوزه‌هایی نظیر زیرساخت‌ها، معدن، انرژی و حمل‌ونقل، به یکی از بزرگ‌ترین سرمایه‌گذاران خارجی این کشور تبدیل شده است. در مقابل، ایالات متحده به‌عنوان یک بازیگر کلیدی اقتصادی، تلاش کرده است تا از طریق ابزارهای اقتصادی، تجاری و دیپلماتیک نفوذ خود را در این کشور حفظ و تقویت کند. نتایج نشان می‌دهد که عواملی مانند استخراج منابع طبیعی، گسترش منافع اقتصادی، بازسازی اقتصاد آفریقای جنوبی و تبدیل آن به هاب اقتصادی منطقه، پیوند ژئوپلیتیکی با آسیا از طریق طرح جاده ابریشم چین، و همکاری در راستای تثبیت امنیت جهانی، از جمله مهم‌ترین اثرات رقابت اقتصادی این دو کشور بر آفریقای جنوبی بوده‌اند.

**استناد:** عرب احمدی، امیربهرام؛ سماواتی، مهدی (۱۴۰۴). رقابت اقتصادی چین و آمریکا: تهدیدها و فرصتها بر اقتصاد

آفریقای جنوبی، فصلنامه سیاست، ۵۵ (۱)، ۱۸۷-۱۵۳.

<http://doi.org/10.22059/JFQ.2024.383939.1008227>



© نویسندگان.

ناشر: انتشارات دانشگاه تهران.

## ۱. مقدمه

آفریقای جنوبی به‌عنوان دومین اقتصاد بزرگ قاره آفریقا و یکی از صنعتی‌ترین کشورهای این قاره، نقش بسیار مهمی در پویایی اقتصادی و ژئوپلیتیکی منطقه جنوب آفریقا ایفا می‌کند. با تولید ناخالص داخلی<sup>۱</sup> بالغ بر ۴۱۹ میلیارد دلار در سال ۲۰۲۲، این کشور مرکز عمده‌ای برای تجارت و صنعت در منطقه جنوب آفریقا به‌شمار می‌رود (World Bank, 2022). صنایع کلیدی مانند معدن، تولید، انرژی و حمل‌ونقل، از ارکان اصلی اقتصاد آفریقای جنوبی هستند و این کشور را به یکی از پیشرفته‌ترین کشورهای آفریقایی از نظر صنعتی و زیرساختی تبدیل کرده‌اند. افزون بر این آفریقای جنوبی به‌دلیل موقعیت ژئوپلیتیکی و راهبردی خود، همواره در معادلات قدرت منطقه‌ای و جهانی نقشی محوری ایفا کرده است و به‌عنوان یک هاب اقتصادی منطقه‌ای شناخته می‌شود.

چین و ایالات متحده به منزله دو قدرت بزرگ جهانی، نه‌تنها در آفریقای جنوبی، بلکه در بسیاری از کشورهای آفریقایی برای نفوذ اقتصادی، فرهنگی و سیاسی رقابت می‌کنند. اهداف اقتصادی چین اغلب شامل دسترسی به منابع طبیعی و انرژی ارزان و گسترش بازارهای صادراتی برای کالاها و نیروی کار چینی است. از سوی دیگر، آمریکا در پی تأمین منابع انرژی، توسعه روابط تجاری و افزایش نفوذ سیاسی خود در آفریقا است. این رقابت‌ها در کشورهای مختلف آفریقایی، از جمله نیجریه، کنیا و آنگولا نیز مشاهده می‌شود، جایی که هر دو قدرت تلاش می‌کنند از طریق ابزارهای مختلف مانند دیپلماسی اقتصادی، پروژه‌های زیربنایی و نفوذ فرهنگی، بر سیاست‌های داخلی و اقتصادی این کشورها تأثیرگذار باشند. در این زمینه، چین از پروژه‌های بزرگی همچون «کمربند و جاده» و مؤسسات کنفوسیوس استفاده کرده، درحالی‌که آمریکا با تأکید بر دموکراسی، حقوق بشر و دیپلماسی عمومی، به دنبال تقویت نفوذ خود در این مناطق بوده است.

موضوع اصلی رقابت چین و آمریکا در آفریقای جنوبی، مبارزه برای نفوذ نرم و کسب منافع اقتصادی در این کشور و دیگر مناطق قاره آفریقا است. هم چین و هم آمریکا در این دوره به اشکال مختلف فعالیت‌های اقتصادی و سیاسی در آفریقای جنوبی داشته‌اند و رقابت آنها پیامدهایی بر توسعه آفریقای جنوبی، پویایی منطقه‌ای و روابط قدرت جهانی داشته است. این پیامدها می‌تواند در سه بعد مختلف، از جمله اقتصادی، سیاسی، اجتماعی و فرهنگی، تأثیرگذار باشد. جمهوری خلق چین و ایالات متحده به دلایل مختلفی به‌دنبال توسعه روابط با آفریقا، به‌ویژه آفریقای جنوبی هستند. دلایل این تمایلات می‌تواند از جنبه‌های متعددی ناشی شود. یکی

---

1. GDP

از دلایل اصلی ورود چین به آفریقا، تأمین منابع معدنی و انرژی از این منطقه است. چین به دنبال بهره‌برداری از منابع معدنی به صورت ارزان و توسعه همکاری‌های اقتصادی با کشورهای آفریقایی، به‌ویژه آفریقای جنوبی است (Shelton, 2000: 184). همچنین ایالات متحده نیز به دنبال تأمین منافع اقتصادی و ژئواستراتژیک از آفریقا است که شامل تضمین منابع انرژی، توسعه روابط تجاری و افزایش تأثیرگذاری سیاسی در منطقه می‌شود. از دیگر دلایل ورود چین می‌توان به افزایش اعتبار بین‌المللی، کاهش فشارها در زمینه حقوق بشر و مدیریت رقابت ژئواستراتژیک با غرب اشاره کرد. بازارهای در حال رشد آفریقای جنوبی برای صادرات کالاها و نیروی کار چینی نیز جذابیت دارد.

بنابر آنچه در سطور پیشین بیان شد، رقابت چین و آمریکا می‌تواند در سه عرصه اقتصادی، سیاسی و اجتماعی تبیین و تحلیل شود که در ادامه به‌طور مفصل این سه عرصه را می‌کنیم. در عرصه اقتصادی، از دهه ۱۹۸۰ تاکنون، اقتصاد چین به‌عنوان پرشتاب‌ترین اقتصاد جهان شناخته می‌شود؛ این کشور با نرخ رشد سالانه ۱۰ درصد و افزایش چشمگیر تولید ناخالص داخلی روبه‌روست. همچنین تولید ناخالص داخلی چین از ۶/۰۹ تریلیون دلار در سال ۲۰۱۰ به ۱۷/۹۶ تریلیون دلار در سال ۲۰۲۲ افزایش یافته است، که این امر نشان از رشد چشمگیر اقتصادی این کشور در این دوره زمانی دارد (World Bank, 2022: 1). بنابراین، موضوع اصلی رقابت چین و آمریکا در آفریقای جنوبی، رقابت برای نفوذ نرم با بهره‌گیری از سازوکارهای مختلف، از جمله دیپلماسی اقتصادی و سود اقتصادی در این کشور و قاره آفریقا است. این رقابت تحت تأثیر عواملی مانند منافع اقتصادی، اولویت‌های راهبردی و پویایی منطقه‌ای بوده است. درک موضوع اصلی در این رقابت مستلزم تجزیه و تحلیل دقیق و ظریف از این عوامل و پیامدهای آنها برای آفریقای جنوبی و قاره آفریقا است. در این پژوهش به دنبال آن هستیم که بررسی کنیم که رقابت اقتصادی چین و آمریکا چه تأثیراتی بر آفریقای جنوبی برجای گذاشته است و رقابت سیاسی و فرهنگی چین و آمریکا در آفریقای جنوبی چگونه در خدمت اهداف اقتصادی این دو کشور قرار دارد و آیا این تأثیرات آورده منفی یا مثبتی به‌همراه داشته است یا خیر. برای رسیدن به این سوال از روش مقایسه‌ای مورد محور استفاده کرده و با استفاده از این روش به مقایسه رقابت چین و آمریکا در آفریقای جنوبی پرداخته‌ایم.

## ۲. روش تحقیق

روش تحقیق مقایسه‌ای، یکی از اساسی‌ترین و پرکاربردترین روش‌ها در علوم اجتماعی است که نقش برجسته‌ای در تحلیل رفتارهای جمعی، سیاست‌ها و روابط بین‌الملل ایفا می‌کند. این روش با تمرکز بر شباهت‌ها و تفاوت‌ها، امکان درک دقیق‌تر و عمیق‌تر پدیده‌های اجتماعی را فراهم

می‌سازد (Antal & Weiler, 1987). در این پژوهش، از روش مقایسه‌ای مورد محور به‌عنوان رویکرد اصلی استفاده شده است تا رقابت اقتصادی چین و ایالات متحده در آفریقای جنوبی و تأثیرات آن بر ساختار اقتصادی، اجتماعی و سیاسی این کشور بررسی شود. روش مقایسه‌ای، به‌ویژه در نوع مورد محور، ابزار مناسبی برای تحلیل موضوعات کلان اجتماعی و سیاسی محسوب می‌شود. این روش به بررسی روابط متقابل میان دو یا چند مورد خاص با در نظر گرفتن شرایط تاریخی، اجتماعی و اقتصادی می‌پردازد. برخلاف روش متغیر محور که به دنبال تعمیم‌پذیری نتایج در سطح وسیع است، رویکرد مورد محور به تحلیل عمیق و دقیق موارد خاص می‌پردازد و تأثیرات زمینه‌ای آنها را در نظر می‌گیرد (Porta & Keating, 2008: 204-215). در این پژوهش، چین و ایالات متحده به‌عنوان دو مورد تحقیق انتخاب شده‌اند و روابط اقتصادی این دو قدرت با آفریقای جنوبی در بازه زمانی ۲۰۱۰ تا ۲۰۲۳ بررسی می‌شود. رویکرد مورد محور از ویژگی‌های خاصی برخوردار است که آن را برای مطالعه روابط پیچیده بین‌المللی مناسب می‌سازد. در این روش، به جای تبدیل موارد به متغیرهای ساده، ویژگی‌های هر مورد حفظ شده و به‌عنوان یک کل بررسی می‌شود. این ویژگی به پژوهشگر امکان می‌دهد تا پیچیدگی‌های موجود در روابط بین‌المللی و اقتصادی را بهتر درک کرده و پیامدهای آن را تحلیل کند (Saei, 2013). (58 از سوی دیگر، این رویکرد با حساسیت نسبت به زمینه‌های تاریخی و اجتماعی، تلاش می‌کند به جای ارائه تعمیم‌های کلی، تفسیرهای دقیق‌تر و جزئی‌تری از سازوکارهای علی‌ارائه دهد (Sharbatian, 2013). در این پژوهش، رقابت اقتصادی چین و ایالات متحده در آفریقای جنوبی از سه منظر اصلی شامل سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی (FDI)، تراز تجاری، و توافقات اقتصادی بررسی شده است. چین با تمرکز بر پروژه‌های زیربنایی و توسعه زیرساخت‌های کلیدی مانند شبکه‌های حمل‌ونقل و معادن، سعی در تثبیت حضور اقتصادی خود در آفریقای جنوبی داشته است. در مقابل، ایالات متحده با تمرکز بر حوزه‌هایی مانند فناوری، آموزش و بهداشت، رویکرد متفاوتی را در پیش گرفته است (Antal & Weiler, 1987). یکی از دلایل انتخاب روش مورد محور در این پژوهش، توانایی آن در تحلیل روابط پیچیده بین قدرت‌های بزرگ و کشورهای هدف است. برای مثال چین با بهره‌گیری از سیاست‌هایی نظیر یک کمربند، یک جاده، رویکردی مبتنی بر گسترش زیرساخت‌ها و تسهیل تجارت در آفریقای جنوبی را دنبال کرده است. در مقابل، ایالات متحده بیشتر بر استفاده از ابزارهای نرم قدرت مانند کمک‌های مشروط توسعه‌ای و سرمایه‌گذاری در فناوری اطلاعات تأکید داشته است (Abdi Pour, 2015). این تفاوت رویکردها در قالب روش مورد محور، امکان تحلیل عمیق‌تری از پیامدهای این رقابت اقتصادی را فراهم می‌کند. برای درک بهتر تفاوت‌های میان رویکردهای چین و آمریکا در این رقابت، مقایسه‌ای میان روش‌های متغیر محور و مورد محور انجام گرفته است. روش متغیر محور بر



تعمیم‌پذیری و شناسایی الگوهای کلان تمرکز دارد، درحالی‌که روش مورد‌محور به تحلیل عمیق موارد خاص می‌پردازد. این پژوهش با بهره‌گیری از روش مورد‌محور، تلاش کرده است تا علاوه بر تحلیل شباهت‌ها و تفاوت‌های رویکردهای چین و آمریکا، تأثیرات این رقابت را بر ساختار اقتصادی و سیاسی آفریقای جنوبی بررسی کند (Saei, 2013; Sharbatiyan, 2013). در این تحقیق، داده‌ها از منابع کتابخانه‌ای و اسنادی شامل مقالات علمی، گزارش‌های بین‌المللی و داده‌های آماری جمع‌آوری شده است. این داده‌ها امکان بررسی دقیق‌تر روابط اقتصادی چین و ایالات متحده با آفریقای جنوبی را فراهم کرده و زمینه را برای تحلیل تطبیقی این روابط فراهم می‌کنند (Antal & Weiler, 1987). استفاده از روش مقایسه‌ای مورد‌محور در این پژوهش، ابزار مناسبی برای تحلیل رقابت اقتصادی میان چین و ایالات متحده فراهم آورده است. این روش با تمرکز بر ویژگی‌های خاص هر مورد و زمینه‌های مرتبط، امکان تحلیل عمیق و دقیق این رقابت را فراهم کرده و به ما کمک می‌کند تا سازوکارهای علی، پیامدها و تأثیرات آن را به‌طور جامع‌تر درک کنیم. در نهایت، انتخاب این روش برای مطالعه روابط اقتصادی و ژئوپلیتیکی چین و آمریکا در آفریقای جنوبی، به‌دلیل ماهیت پیچیده و چندوجهی این روابط، مناسب‌ترین گزینه بوده است. این رویکرد نه‌تنها به درک بهتر پویایی‌های رقابت میان دو قدرت بزرگ کمک می‌کند، بلکه به شناسایی فرصت‌ها و چالش‌های پیش روی آفریقای جنوبی نیز می‌انجامد.

جدول ۱. مقایسه رویکرد مورد‌محوری و متغیرمحوری

مورد	متغیرمحور	مورد‌محور
موردها	بدون ذکر نام شناخته تبدیل شده به متغیرها	با ذکر نام (واحد‌های پیچیده)
مفاهیم	از قبل تعیین و تعریف علمی شده	ساخته‌شده طی تحقیق
استقلال موردها	فرض می‌شود که موردها مستقل از یکدیگر اند	معطوف به فرایند تحلیل نظام‌مند
تعداد موردها	افزایش موارد تا حد امکان	محدود بودن تعداد موردها
تعداد متغیرها	کاهش تعداد متغیرها به طرح پژوهشی (مشکل درجه آزادی)	توصیف وسیع و فربه (شمارش کامل متغیرها از موردهای شناخته شده)
انتخاب مورد	انتخاب تصادفی یا بر مبنای متغیر وابسته	انتخاب موردهای پارادیمی
تنوع	تنوع در خصایص و جست‌وجوی تعمیم‌ها در حوزه‌ها و یا نظام‌های فرعی مورد مطالعه	تنوع در فهم به‌واسطه شناخت تفاوت‌ها و با کشف تنوع
زمان	توجه دوره‌ای	توجه به فرایندها و نتایج زمانی و لحظات پرحادثه و مهم

### ۳. چارچوب نظری

چارچوب نظری این مقاله مبتنی بر **نظریه ثبات هژمونیک**<sup>۱</sup> است که توسط رابرت گیلپین در حوزه روابط بین‌الملل توسعه یافته است. این نظریه به بررسی ماهیت روابط قدرت‌ها در نظام بین‌المللی، به‌ویژه از منظر اقتصاد بین‌الملل، می‌پردازد. نظریه ثبات هژمونیک بیان می‌دارد که ثبات در سیستم بین‌المللی زمانی حفظ می‌شود که یک قدرت برتر یا هژمون، کنترل نظام را به‌دست گیرد. بنابراین، پایان یافتن هژمونی یک قدرت می‌تواند به کاهش ثبات و بی‌نظمی در نظام بین‌الملل منجر شود. به اعتقاد گیلپین، پس از تثبیت نظم توسط یک هژمون، این قدرت با چالش‌های اقتصادی و سیاسی مواجه می‌شود و به‌تدریج توانایی خود را برای دسترسی به منابع جدید از دست می‌دهد، زیرا سایر قدرت‌های نوظهور در پی کسب منافع اقتصادی و به چالش کشیدن هژمون هستند. این فرایند می‌تواند به افزایش هزینه‌های هژمون در حفظ نظم منجر شود و در نهایت، نظم جهانی دستخوش تغییر قرار گیرد؛ گیلپین این وضعیت را «توالی هژمونی» می‌نامد (Norrlof, 2010: 121). گیلپین در آثار خود به بررسی چرخه‌های امپراتوری و جانشینی هژمونی‌ها در تاریخ جهان پرداخته و این چرخه‌ها را تا دوران مدرن که ابتدا بریتانیا و سپس ایالات متحده نقش تثبیت‌کننده نظم جهانی را بر عهده داشتند، تحلیل می‌کند. او معتقد است که نظام بین‌الملل به‌طور طبیعی به‌سوی تعادل حرکت می‌کند و پس از جنگ‌های هژمونیک، هژمونی جدید با ترجیحات و اولویت‌های خاص خود ظهور می‌کند. این هژمون جدید نظم جهانی را بازسازی و مدیریت می‌کند، که بخشی از این فرایند از طریق ارائه کالاهای عمومی جهانی صورت می‌گیرد. گیلپین همچنین استدلال می‌کند که دولت‌ها در چارچوب نظام بین‌المللی آنارشیک، خودیاری را در پیش می‌گیرند و در مواجهه با تهدیدات سیاسی و اقتصادی، از جمله رقابت با سایر قدرت‌ها، باید همواره به حفظ استقلال اقتصادی و سیاسی خود بپردازند. بر اساس این چارچوب نظری، رقابت اقتصادی بین چین و ایالات متحده در آفریقای جنوبی به‌عنوان بخشی از رقابت برای کسب نفوذ هژمونیک در منطقه جنوب آفریقا قابل تحلیل است. هر دو کشور به‌دنبال ایجاد رهبری اقتصادی خود در این منطقه هستند و در نتیجه، بر هنجارها و قوانین حاکم بر تجارت و سرمایه‌گذاری در این منطقه تأثیر می‌گذارند. دیدگاه گیلپین نشان می‌دهد که رقابت اقتصادی میان قدرت‌های بزرگ جهانی به تغییر در توزیع قدرت میان دولت‌ها منجر می‌شود و از آنجا که چین در حال به چالش کشیدن سلطه ایالات متحده، به‌ویژه در بازارهای نوظهور مانند آفریقای جنوبی است، این امر می‌تواند به تغییرات گسترده‌ای در ساختار اقتصادی جهانی و همچنین همسویی و وابستگی‌های اقتصادی آفریقای جنوبی بینجامد. همچنین نظریه

1. Hegemonic Stability Theory - HST

گیلپین به مفهوم **امپریالیسم اقتصادی**<sup>۱</sup> مرتبط است؛ به گونه‌ای که دولت‌های قدرتمند از طریق نفوذ اقتصادی بر کشورهای ضعیف‌تر سلطه می‌یابند و مسیر توسعه آنها را تحت کنترل قرار می‌دهند. در خصوص آفریقای جنوبی، سرمایه‌گذاری‌های گسترده چین و ایالات متحده می‌تواند نه تنها به عنوان فرصت‌های اقتصادی، بلکه به منزله ابزارهای تأثیرگذاری و نفوذ سیاسی و اقتصادی مورد توجه قرار گیرد. این سرمایه‌گذاری‌ها به نوعی امپریالیسم اقتصادی مدرن اشاره دارد که می‌تواند سیاست‌های توسعه اقتصادی آفریقای جنوبی را به نفع منافع قدرت‌های جهانی تغییر دهد (Mangosta, 2019: 2).

#### ۴. یافته‌ها

##### ۴.۱. مؤلفه‌ها و شاخص‌های تأثیرگذار بر روابط اقتصادی چین با آفریقای جنوبی

بر اساس نظریه ثبات هژمونیک رابرت گیلپین، نظام بین‌المللی زمانی پایدار می‌ماند که یک قدرت هژمونیک توانایی و اراده کافی برای تأمین نظم و امنیت بین‌المللی داشته باشد. کاهش قدرت این هژمون یا ظهور رقبای جدید، نظم موجود را به چالش می‌کشد و ممکن است به تغییر در ساختار نظام بین‌الملل منجر شود. در این چارچوب، روابط اقتصادی و سیاسی چین و آفریقای جنوبی و رقابت این روابط با نفوذ ایالات متحده در آفریقا را می‌توان به منزله بخشی از تلاش‌های چین برای بازتعریف نظم بین‌المللی و کاهش هژمونی ایالات متحده تحلیل کرد.

چین طی چند دهه گذشته روابط خود را با ۵۲ کشور آفریقایی به طور چشمگیری گسترش داده است، به ویژه از دهه ۱۹۸۰، راهبردی را در پیش گرفته است که مبتنی بر تقویت نفوذ اقتصادی، سیاسی و فرهنگی خود در قاره آفریقا است. نفوذ چین در آفریقا تفاوت‌های عمده‌ای با قدرت‌های اروپایی و آمریکا دارد؛ از جمله مدل همکاری جنوب-جنوب چین، تمرکز بر پروژه‌های زیربنایی و سیاست‌های بدون مشروطیت. در مقابل، قدرت‌های غربی اغلب با ارائه کمک‌های مشروط (مانند الزام به رعایت حقوق بشر یا اصلاحات حکومتی) در آفریقا عمل کرده‌اند. این رویکرد بخشی از تلاش این کشور برای گسترش هژمونی خود در نظام چندقطبی نوظهور است. برنامه‌هایی مانند «یک کمربند، یک جاده» نه تنها به توسعه زیرساخت‌های آفریقای جنوبی کمک کرده، بلکه موقعیت چین را به عنوان یک قدرت اقتصادی جایگزین در قاره آفریقا مستحکم کرده است. سرمایه‌گذاری‌های گسترده چین در بخش‌هایی مانند زیرساخت، معدن و انرژی، تجلی راهبردی از این تلاش برای بازتعریف نظم بین‌المللی است (Schiere & Rugamba, 2011). این روابط زمانی که چین راهبرد توسعه خود را به سوی جنوب جهانی و آفریقا تغییر داد، اهمیت

بیشتری یافت. چین در راستای نظریه ثبات هژمونیک، با استفاده از ابزارهای اقتصادی و دیپلماتیک، در پی ایجاد نظم موازی با نظم آمریکامحور است. این کشور با ارائه کمک‌های مالی و سرمایه‌گذاری در پروژه‌های توسعه‌ای، از جمله ساخت جاده‌ها و نیروگاه‌ها، توانسته است جایگاه خود را در آفریقای جنوبی تثبیت کند. تأکید چین بر همکاری‌های جنوب-جنوب و پیوند دادن اهداف اقتصادی خود با نیازهای توسعه‌ای کشورهای آفریقایی، به‌طور خاص نشان‌دهنده تلاش برای جایگزینی هژمونی ایالات متحده در این منطقه است (Wang & Falade, 2024). از ۵۴ کشور آفریقایی، تنها بوتسوانا و اسواتینی (سوازیلند سابق) روابط دیپلماتیک با چین ندارند، به‌دلیل ادامه شناسایی تایوان به‌عنوان کشور مستقل توسط اسواتینی.

روابط چین و آفریقای جنوبی از دهه‌های گذشته توسعه یافته است، اما به‌ویژه پس از پایان آپارتاید در آفریقای جنوبی و برقراری روابط دیپلماتیک رسمی در سال ۱۹۹۸، این روابط به‌طور چشمگیری تقویت شد. چین در دوران مبارزه آفریقای جنوبی با رژیم آپارتاید از جنبش‌های آزادی‌بخش حمایت کرد و پس از روی کار آمدن دولت دموکراتیک نلسون ماندلا، همکاری‌های سیاسی و اقتصادی بین دو کشور گسترش یافت. از اوایل دهه ۲۰۰۰، روابط اقتصادی بین چین و آفریقای جنوبی با رشد شایان توجهی روبه‌رو شده است. آفریقای جنوبی در سال ۲۰۱۰ به عضویت گروه بریکس<sup>۱</sup> درآمد و همکاری‌های چندجانبه در این چارچوب، به تقویت پیوندهای اقتصادی و سیاسی بین دو کشور منجر شد. چین در حال حاضر یکی از بزرگ‌ترین شرکای تجاری و سرمایه‌گذاران خارجی آفریقای جنوبی است و این روابط بر مبنای منافع مشترک در حوزه‌های توسعه اقتصادی، سرمایه‌گذاری‌های زیرساختی و انرژی ادامه دارد. در ادامه به شاخص‌های تأثیرگذار بر روابط اقتصادی چین با آفریقای جنوبی خواهیم پرداخت.

#### ۱.۱.۴. سرمایه‌گذاری چین در آفریقای جنوبی

سرمایه‌گذاری چین در آفریقای جنوبی در سال‌های اخیر به‌طور چشمگیری افزایش یافته و این کشور به یکی از بزرگ‌ترین سرمایه‌گذاران خارجی در اقتصاد آفریقای جنوبی تبدیل شده است. این سرمایه‌گذاری‌ها اغلب در حوزه‌های زیرساخت، انرژی، معدن و ارتباطات صورت گرفته و نشان‌دهنده تمرکز چین بر بهبود ظرفیت‌های تولیدی و صادراتی این کشور است. با اتخاذ رویکردی بلندمدت، چین از طریق توسعه زیرساخت‌های پایدار، در پی تثبیت حضور خود در آفریقای جنوبی و تقویت شراکت‌های اقتصادی است.

در حوزه زیرساخت‌ها و حمل‌ونقل، چین سرمایه‌گذاری‌های زیادی در توسعه شبکه‌های راه‌آهن و بندرهای آفریقای جنوبی انجام داده است. برای نمونه پروژه‌های مهمی نظیر «یک

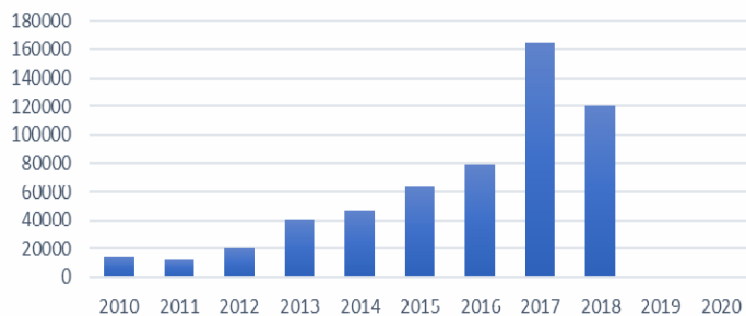
1. BRICS

کمربند و یک جاده» و تأسیسات بندر دوربان، به‌منظور بهبود تجارت و حمل‌ونقل داخلی و منطقه‌ای اجرایی شده‌اند. یکی از برجسته‌ترین دستاوردهای این همکاری، نقش چین در ساخت زیرساخت‌های مربوط به جام جهانی ۲۰۱۰ بود که حدود یک‌سوم از کل جاده‌سازی‌ها، به طول ۶۰۰ کیلومتر، توسط شرکت‌های چینی انجام گرفت (Schiere & Rugamba, 2011).

در بخش معدن و منابع طبیعی، چین به‌عنوان یکی از بزرگ‌ترین مصرف‌کنندگان مواد خام در جهان، سرمایه‌گذاری‌های گسترده‌ای در آفریقای جنوبی انجام داده است. این سرمایه‌گذاری‌ها شامل استخراج و صادرات طلا، پلاتین و زغال‌سنگ می‌شود. نمونه‌های مهم از این سرمایه‌گذاری‌ها شامل پروژه آب Mzimvubu، ساخت نیروگاه زغال‌سنگ Kusile و ایجاد منطقه ویژه اقتصادی Musina-Makhado در استان لیمپوپو است.

در زمینه انرژی، چین به‌ویژه در پروژه‌های انرژی تجدیدپذیر نقش مهمی ایفا کرده است. این سرمایه‌گذاری‌ها به توسعه نیروگاه‌های برق بادی و خورشیدی در آفریقای جنوبی منجر شده است. برای مثال شرکت Longyuan چین با توسعه نیروگاه‌های بادی، به بهبود زیرساخت‌های برق آفریقای جنوبی کمک کرده و سبب کاهش مشکلات مربوط به قطعی برق در این کشور شده است (Wang & Falade, 2024). این نشان‌دهنده تلاش چین برای تثبیت همکاری بلندمدت در آفریقای جنوبی است. طبق نظریه ثبات هژمونیک، چنین اقداماتی ابزارهایی برای تغییر توزیع قدرت اقتصادی و تضعیف هژمونی آمریکا در آفریقا هستند.

از منظر سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی (FDI)، طی سال‌های ۲۰۱۰ تا ۲۰۱۷، چین پیوسته حجم سرمایه‌گذاری‌های خود در آفریقای جنوبی را افزایش داده است. در سال ۲۰۱۷، سرمایه‌گذاری چین به بالاترین میزان خود، یعنی ۱۶۴،۹۴۱ میلیارد دلار، رسید. با این حال، در سال ۲۰۱۸، سرمایه‌گذاری چین به ۱۲۰ میلیون دلار کاهش یافت و این روند نزولی در سال‌های ۲۰۱۹ و ۲۰۲۰ نیز ادامه پیدا کرد و به کمتر از ۵۰ میلیون دلار رسید. دلایل این کاهش شامل تغییرات در سیاست‌های اقتصادی چین و تأثیرات همه‌گیری کرونا در سال ۲۰۱۹ است.



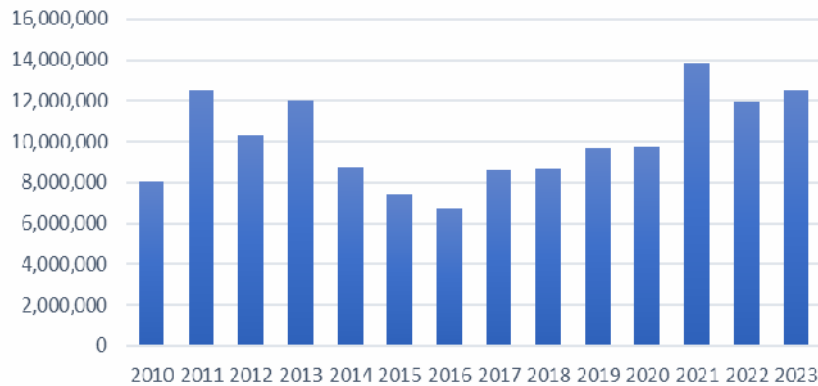
نمودار ۱. میزان سرمایه‌گذاری خارجی چین در آفریقای جنوبی

منبع: <https://www.investmentmap.org>. ۱۴۰۳

سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی FDI چین یکی از عوامل مهم در رشد اقتصادی آفریقای جنوبی است. این سرمایه‌گذاری‌ها افزون بر افزایش سرمایه و بهبود زیرساخت‌های آفریقای جنوبی، سبب انتقال فناوری و توسعه کشور می‌شود. این سرمایه‌گذاری‌های چینی تأثیر مثبتی بر پیشرفت فناوری در آفریقای جنوبی داشته است.

#### ۲.۱.۴. واردات و صادرات چین با آفریقای جنوبی

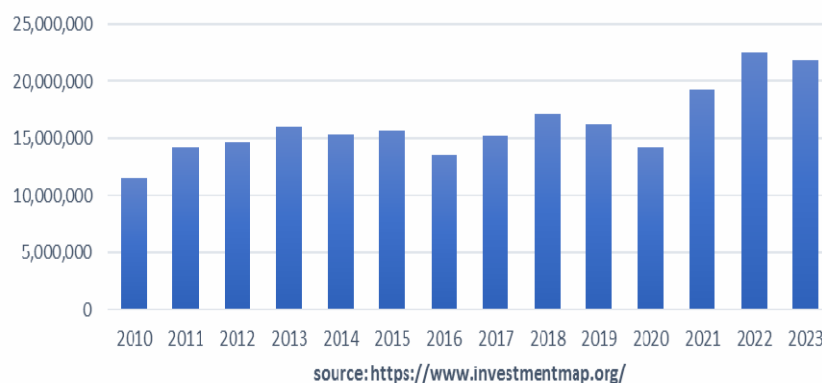
یکی از مؤلفه‌های اصلی روابط اقتصادی میان کشورها، تراز تجاری و میزان واردات و صادرات است. در این بخش، به تحلیل تجارت بین آفریقای جنوبی و چین با تمرکز بر واردات و صادرات می‌پردازیم. بر اساس بررسی داده‌های اقتصادی موجود، می‌توان مشاهده کرد که صادرات آفریقای جنوبی به چین در دوره زمانی ۲۰۱۰ تا ۲۰۲۳ روندی صعودی داشته است. این روند، از ۸ میلیون دلار در سال ۲۰۱۰ آغاز شده و در سال ۲۰۲۳ به ۱۲ میلیون دلار رسیده است، که نشان‌دهنده افزایش تدریجی حجم مراودات اقتصادی میان دو کشور است. این افزایش تراز تجاری بیانگر تقویت روابط اقتصادی و توسعه همکاری‌های تجاری بین چین و آفریقای جنوبی است. در جدول ۲، به تفصیل میزان صادرات آفریقای جنوبی به چین طی ۱۳ سال اخیر ارائه شده است (World Bank, 2023: 1).



نمودار ۲. میزان واردات کالا و خدمات آفریقای جنوبی از چین

منبع: <https://www.investmentmap.org> ۱۴۰۳

علاوه بر صادرات آفریقای جنوبی به چین، واردات این کشور نیز در طی سال‌های اخیر روندی صعودی و شایان توجه داشته است. در سال ۲۰۱۰، واردات آفریقای جنوبی از چین حدود ۱۱ میلیارد دلار بوده که این رقم تا سال ۲۰۲۳ به ۲۱ میلیارد دلار افزایش یافته است. این رشد شایان توجه، نشان‌دهنده وابستگی بیشتر آفریقای جنوبی به کالاهای چینی در طول زمان است. همچنین با وجود فراز و نشیب‌های ناشی از چالش‌های مختلف اقتصادی جهانی نظیر همه‌گیری کرونا و جنگ‌های تجاری، واردات آفریقای جنوبی از چین دو برابر شده است. این مسئله نمایانگر تعمیق روابط اقتصادی دو کشور در دوران‌های مختلف است (South African Reserve Bank, 2023: 1).



### نمودار ۳. میزان صادرات کالا و خدمات چین به آفریقای جنوبی

منبع: <https://www.investmentmap.org/>. ۱۴۰۳

برای بررسی دقیق روابط تجاری میان چین و آفریقای جنوبی، لازم است به جزئیات واردات و صادرات این کشورها توجه شود. واردات آفریقای جنوبی از چین شامل دامنه گسترده‌ای از کالاها، به‌ویژه محصولات فناورانه و صنعتی، است. چین از طریق ارائه فناوری‌های پیشرفته، به‌تدریج جایگزین ایالات متحده به‌عنوان شریک اقتصادی اصلی آفریقای جنوبی شده است. این رویکرد، بخشی از تلاش گسترده‌تر برای جایگزینی نظم تجاری غربی با یک نظم چندقطبی است که در آن چین نقشی محوری ایفا می‌کند (International Trade Centre, 2023). در سال ۲۰۲۳، از مجموع واردات ۲۱ میلیارد دلاری، بخش عمده‌ای به ماشین‌آلات و تجهیزات اختصاص داشت که بالغ بر ۷ میلیارد دلار بود. پس از آن، بویلرها و راکتورهای هسته‌ای با ۴ میلیارد دلار و وسایل نقلیه با ۱ میلیارد دلار، مهم‌ترین کالاهای وارداتی را تشکیل دادند (National Bureau of Statistics of China, 2023: 2).



در مقابل، صادرات آفریقای جنوبی به چین اغلب شامل مواد اولیه است. این کشور با بهره‌گیری از موقعیت جغرافیایی و منابع طبیعی فراوان، بخش بزرگی از صادرات خود را به مواد خام اختصاص داده است. برای مثال سنگ معدن با ارزش ۸ میلیون دلار، آهن و فولاد با ۱/۵ میلیون دلار و مصنوعات مسی با ۸۰۰ هزار دلار از اصلی‌ترین محصولات صادراتی به چین بوده‌اند. تمامی این محصولات در دسته مواد اولیه قرار می‌گیرند (International Trade Centre, 2023: 5). از مسائل کلیدی در این رابطه، تحلیل تراز تجاری میان این دو کشور است. تراز تجاری چین نقش مهمی در تجارت خارجی آفریقای جنوبی ایفا می‌کند، چراکه آفریقای جنوبی واردات قابل توجهی از کالاهای واسطه‌ای از چین دارد، که عمدتاً برای پردازش در بخش معادن و خودرو و صادرات به بازارهای دیگر، به‌ویژه بازارهای آفریقای، استفاده می‌شود (Kurniawan & Lutfi, 2023: 156).

سرمایه‌گذاری‌های چین در آفریقای جنوبی نیز اغلب در حوزه‌های زیرساخت، معدن و انرژی متمرکز بوده است. این سرمایه‌گذاری‌ها به توسعه فیزیکی کشور و افزایش تولید مواد خام کمک کرده‌اند. با وجود حجم چشمگیر این سرمایه‌گذاری‌ها نسبت به آمریکا، نوسانات اقتصادی و چالش‌های داخلی مانند اعتصابات کارگری و مشکلات دسترسی به انرژی، از جمله موانع اخیر در این مسیر بوده‌اند. در نهایت، آفریقای جنوبی با بازار بزرگ، منابع طبیعی غنی و زیرساخت‌های توسعه‌یافته، مقصد جذابی برای سرمایه‌گذاران خارجی است. با این حال، چالش‌هایی نظیر ناآرامی‌های کارگری و مشکلات مربوط به امنیت و برق‌رسانی، همچنان بر سر راه جذب سرمایه‌گذاری خارجی باقی‌مانده‌اند. دولت آفریقای جنوبی تلاش کرده است تا با ارائه مشوق‌های مالی و اجرای برنامه‌های زیرساختی، سرمایه‌گذاران بیشتری را جذب کند.

## ۵. مؤلفه‌ها و شاخص‌های تأثیرگذار بر روابط اقتصادی آمریکا با آفریقای جنوبی

روابط ایالات متحده با کشورهای آفریقای به دوران استعمار و پس از آن، به‌ویژه در سده بیستم، برمی‌گردد. در دوره جنگ سرد، سیاست خارجی آمریکا در آفریقا بیشتر بر مقابله با نفوذ شوروی متمرکز بود و ایالات متحده تلاش می‌کرد از طریق حمایت از دولت‌های طرفدار غرب و مقابله با جنبش‌های چپ‌گرایانه، از گسترش کمونیسم در این قاره جلوگیری کند. این دوران با حمایت‌های نظامی و اقتصادی آمریکا از برخی رژیم‌های آفریقای همراه بود که سبب شد بسیاری از کشورهای آفریقای نسبت به نیات ایالات متحده شک و تردید داشته باشند. پس از پایان جنگ سرد، روابط ایالات متحده با آفریقا وارد مرحله جدیدی شد. سیاست‌های آمریکا در قبال آفریقا به تدریج به سمت مسائل توسعه‌ای، اقتصادی و بشردوستانه تغییر یافت. از اواخر دهه ۱۹۹۰ و به‌ویژه با تصویب قانون رشد و فرصت‌های آفریقا (AGOA) در سال ۲۰۰۰، روابط

تجاری میان آمریکا و کشورهای آفریقایی تقویت شد. این قانون، دسترسی محصولات آفریقایی به بازار آمریکا را تسهیل و به گسترش تجارت بین دو طرف کمک کرد. همچنین ایالات متحده برنامه‌های متعددی در زمینه‌های بهداشت، آموزش و مقابله با بیماری‌های واگیر، مانند ابتکار مقابله با ایدز (PEPFAR)، در آفریقا به راه انداخت که به بهبود وجهه این کشور در میان جوامع آفریقایی کمک کرد.

روابط ایالات متحده با آفریقای جنوبی نیز بخشی از تاریخ کلی روابط آمریکا با آفریقا است، اما ویژگی‌های خاصی دارد که این روابط را متمایز می‌کند. در دوران جنگ سرد و به‌ویژه در دهه‌های ۱۹۶۰ و ۱۹۷۰، ایالات متحده به‌دلیل سیاست آپارتاید دولت آفریقای جنوبی تحت فشارهای بین‌المللی قرار داشت. در آن زمان، واشنگتن از یک سو به‌دلیل ملاحظات ژئوپلیتیکی و اقتصادی، به‌ویژه در زمینه منابع معدنی راهبردی و مقابله با نفوذ شوروی، روابط محتاطانه‌ای با رژیم آپارتاید برقرار کرده بود، اما از سوی دیگر، با فشارهای داخلی و جهانی برای محکوم کردن آپارتاید روبه‌رو بود. این تناقض در سیاست‌های آمریکا سبب شد روابط واشنگتن و پرتوریا در آن دوره دچار تنش و سردی باشد. از دهه ۱۹۸۰ و با افزایش تحریم‌های بین‌المللی علیه رژیم آپارتاید، ایالات متحده نیز به تدریج از رویکرد قبلی خود فاصله گرفت و از جنبش ضد آپارتاید حمایت بیشتری کرد. در نهایت، پس از پایان آپارتاید در اوایل دهه ۱۹۹۰ و برقراری دموکراسی در آفریقای جنوبی، روابط میان دو کشور به‌سرعت بهبود یافت. ایالات متحده از دوران ریاست جمهوری نلسون ماندلا به بعد، از تلاش‌های آفریقای جنوبی برای ایجاد دموکراسی پایدار و توسعه اقتصادی حمایت کرد. در این دوره، همکاری‌های تجاری، سرمایه‌گذاری و کمک‌های توسعه‌ای آمریکا به آفریقای جنوبی گسترش یافت و دو کشور روابطی نزدیک در زمینه‌های مختلف سیاسی، اقتصادی و اجتماعی برقرار کردند. در ادامه به شاخص‌های تأثیرگذار بر روابط اقتصادی آمریکا با آفریقای جنوبی خواهیم پرداخت

### ۵.۱. سرمایه‌گذاری آمریکا در آفریقای جنوبی

ایالات متحده، به‌عنوان بزرگ‌ترین اقتصاد جهان، سرمایه‌گذاری‌های شایان توجهی در آفریقای جنوبی انجام داده است. رویکرد آمریکا اغلب بر سرمایه‌گذاری در بخش‌های فناوری، آموزش و بهداشت متمرکز بوده است. در فاصله زمانی سال‌های ۲۰۱۰ تا ۲۰۲۳، سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی (FDI) ایالات متحده در آفریقای جنوبی روندی پیوسته از رشد را تجربه کرده است. مطابق با گزارش‌های رسمی وزارت تجارت ایالات متحده و داده‌های بانک جهانی، میزان سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی آمریکا در آفریقای جنوبی بین سال‌های ۲۰۱۰ تا ۲۰۲۰ نوساناتی را نشان می‌دهد. برای مثال در سال ۲۰۱۰، میزان سرمایه‌گذاری ایالات متحده در آفریقای

جنوبی حدود ۵/۱۳ میلیارد دلار بوده که در سال ۲۰۱۲ به ۶/۰۳ میلیارد دلار افزایش یافته است. این رقم در سال ۲۰۱۴ به ۷/۵۴ میلیارد دلار رسید، اما در سال ۲۰۱۵ به ۴/۳۲ میلیارد دلار کاهش یافت. پس از این کاهش، سرمایه‌گذاری مجدداً روند صعودی خود را از سر گرفت و در سال ۲۰۱۸ به بالاترین میزان خود، یعنی ۱۵/۹۰ میلیارد دلار، رسید. این افزایش چشمگیر به دلیل تمایل ایالات متحده برای تقویت حضور خود در بخش‌های کلیدی اقتصادی آفریقای جنوبی بوده است. در سال‌های بعد، سرمایه‌گذاری به‌طور نسبی پایدار باقی ماند و در سال ۲۰۲۰ به ۱۵/۴۹ میلیارد دلار رسید. این روند افزایشی بعد از ثبات تا سال ۲۰۲۳ ادامه یافت و سرمایه‌گذاری به ۱۸/۳۶ میلیارد دلار رسید. این افزایش نشان‌دهنده تلاش ایالات متحده برای تثبیت هژمونی خود در این منطقه و ممانعت از نفوذ و پیشرفت چین است (World Bank, 2023: 1).

**فناوری و اقتصاد دیجیتال:** آمریکا در بخش فناوری و اقتصاد دیجیتال آفریقای جنوبی سرمایه‌گذاری‌های زیادی انجام داده است. شرکت‌های آمریکایی مانند گوگل، مایکروسافت و فیسبوک در پروژه‌های مختلف فناوری اطلاعات و ارتباطات در این کشور فعال‌اند. در این بخش، سرمایه‌گذاری‌های ایالات متحده به‌شدت افزایش یافته است. برای مثال شرکت مایکروسافت در سال ۲۰۱۹ یک مرکز داده ابری جدید به ارزش تقریبی ۳۰۰ میلیون دلار در ژوهانسبورگ راه‌اندازی کرد تا خدمات ابری و دیجیتال را به شرکت‌های محلی و منطقه‌ای ارائه دهد. همچنین گوگل در سال ۲۰۲۱ یک سرمایه‌گذاری ۱ میلیارد دلاری در زیرساخت‌های دیجیتال و استارت‌آپ‌های فناوری آفریقای جنوبی اعلام کرد که شامل سرمایه‌گذاری در کابل‌های زیردریایی و مراکز داده است.

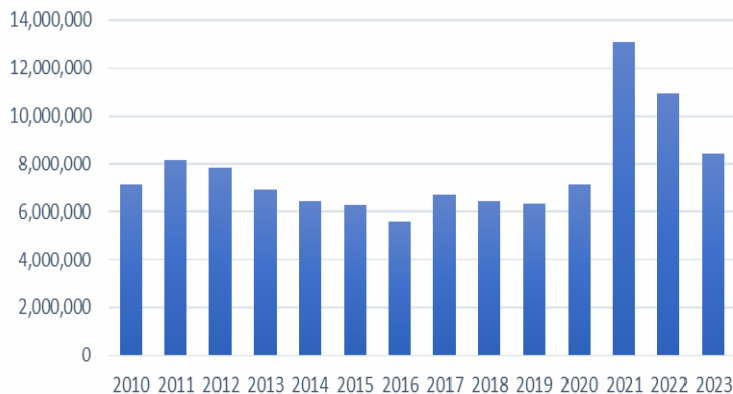
**آموزش و بهداشت:** ایالات متحده همچنین در بخش آموزش و بهداشت آفریقای جنوبی سرمایه‌گذاری کرده است. این سرمایه‌گذاری‌ها شامل برنامه‌های آموزشی، بورسیه‌های تحصیلی و پروژه‌های بهداشتی، به‌ویژه در زمینه مبارزه با بیماری‌های واگیردار نظیر HIV، می‌شود. ایالات متحده از طریق آژانس توسعه بین‌المللی ایالات متحده (USAID) و بنیادهای خصوصی مانند بنیاد بیل و ملیندا گیتس، برنامه‌های متنوعی را در آفریقای جنوبی تأمین مالی کرده است. برای مثال در سال ۲۰۲۰، آژانس توسعه بین‌المللی ایالات متحده بیش از ۲۰۰ میلیون دلار به برنامه‌های بهداشتی برای مبارزه با بیماری‌های HIV و مالاریا اختصاص داد. همچنین در سال ۲۰۲۲، بنیاد بیل و ملیندا گیتس به همراه وزارت بهداشت آفریقای جنوبی، یک سرمایه‌گذاری ۱۰۰ میلیون دلاری در پروژه‌های توسعه بهداشت محلی انجام داد (USAID, 2022).

سرمایه‌گذاری ایالات متحده در زمینه مقابله با اچ‌آی‌وی (HIV) در آفریقای جنوبی به عنوان بخشی از برنامه اضطراری رئیس‌جمهور ایالات متحده برای امداد از ایدز (PEPFAR) به

طور مداوم افزایش یافته است. از سال ۲۰۱۰ تا ۲۰۲۳، ایالات متحده بیش از ۷ میلیارد دلار برای پیشگیری، درمان و مراقبت از افراد مبتلا به اچ‌آی‌وی در آفریقای جنوبی اختصاص داده است. این سرمایه‌گذاری اغلب از طریق PEPFAR تأمین می‌شود که به‌عنوان بزرگ‌ترین برنامه جهانی برای مقابله با ایدز شناخته می‌شود.

### ۵.۲. صادرات و واردات آمریکا با آفریقای جنوبی

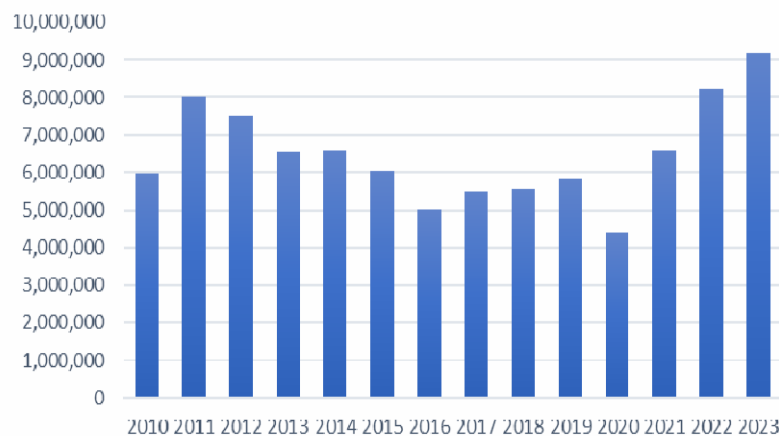
با توجه به بررسی‌های انجام‌گرفته و تحلیل نمودارهای اقتصادی، می‌توان به این نتیجه رسید که صادرات آفریقای جنوبی به ایالات متحده از ۷،۱۵۸،۵۶۲ دلار در سال ۲۰۱۰ آغاز شده و تا سال ۲۰۱۶ به ۵،۵۴۶،۰۷۰ دلار کاهش یافته است. این کاهش شایان توجه نشان‌دهنده روند نزولی مستمر در طول این سال‌هاست. عوامل مؤثر در این کاهش شامل تغییرات در سیاست‌های تجاری، نوسانات اقتصادی جهانی و داخلی، و تغییرات در تقاضای بازار ایالات متحده می‌باشد. در سال ۲۰۱۷، صادرات به میزان ۶،۶۹۸،۵۳۶ دلار افزایش یافته که نشان‌دهنده بهبود نسبی در مقایسه با سال‌های قبل است. با این حال، در سال ۲۰۱۸، کاهش کمی به ۶،۴۴۰،۲۴۸ دلار مشاهده می‌شود و در سال ۲۰۱۹، این روند نزولی ادامه یافته و به ۶،۲۹۵،۹۰۱ دلار می‌رسد (World Bank International Trade Centre, 2023: 2). این نوسانات به‌وضوح ناشی از عوامل متعددی از جمله تغییرات در نرخ ارز، تعرفه‌های تجاری، و توافقات بین‌المللی است. در سال ۲۰۲۰، صادرات به ۷،۱۲۷،۵۱۱ دلار افزایش یافته است که می‌تواند ناشی از تأثیرات اولیه بحران کرونا و نیاز به کالاها و محصولات خاصی از آفریقای جنوبی باشد. سال ۲۰۲۱ شاهد یک جهش بزرگ به ۱۳،۱۰۵،۴۳۰ دلار است که بالاترین میزان در این دوره محسوب می‌شود. این افزایش چشمگیر احتمالاً به دلیل بازیابی اقتصادی پس از همه‌گیری کرونا و افزایش تقاضا برای محصولات آفریقای جنوبی بوده است. اما در سال ۲۰۲۲، صادرات به ۱۰،۹۵۵،۷۲۹ دلار کاهش یافته و این روند کاهشی در سال ۲۰۲۳ با رسیدن به ۸،۴۳۰،۳۱۰ دلار ادامه می‌یابد. این کاهش به‌طور عمده ناشی از تغییرات در سیاست‌های تجاری و تغییرات در نیازهای وارداتی ایالات متحده است (World Bank, 2023: 1).



نمودار ۴. میزان صادرات آفریقای جنوبی به آمریکا از ۲۰۱۰-۲۰۲۳

منبع: <https://www.investmentmap.org>، ۱۴۰۳

در طول بازه زمانی ۲۰۱۰ تا ۲۰۲۳، واردات آفریقای جنوبی از ایالات متحده نوسانات زیادی را تجربه کرده است. این نوسانات تحت تأثیر عوامل متعددی از جمله شرایط اقتصادی جهانی، تحولات داخلی در آفریقای جنوبی، تغییرات در سیاست‌های تجاری و نوسانات ارزی بوده است. در سال ۲۰۱۰، واردات آفریقای جنوبی از ایالات متحده به میزان ۵,۹۷۶,۵۴۸ دلار گزارش شد. این مقدار در سال ۲۰۱۱ به‌طور چشمگیری به ۷,۹۹۷,۷۸۵ دلار افزایش یافت. این افزایش چشمگیر را می‌توان ناشی از بهبود اقتصادی پس از بحران مالی جهانی ۲۰۰۸ دانست که به افزایش تقاضا برای کالاهای وارداتی در آفریقای جنوبی منجر شد. از سال ۲۰۱۲ تا ۲۰۱۶، واردات به روندی کاهشی و نوسانی تبدیل شد. این دوره با کاهش ۷/۳۹ درصدی در سال ۲۰۱۲ آغاز شد و کاهش‌های مستمری تا سال ۲۰۱۶ به‌دنبال داشت. این نوسانات به‌دلیل کاهش رشد اقتصادی در آفریقای جنوبی و نوسانات در نرخ ارز به‌وقوع پیوست. از سال ۲۰۱۷ تا ۲۰۱۹، واردات به روندی نسبتاً باثبات و افزایشی دست یافت. این دوره به‌ویژه با افزایش تدریجی واردات همراه بود که نشان‌دهنده بهبود اقتصادی و افزایش تقاضا برای کالاهای وارداتی است. با این حال، سال ۲۰۲۰ با کاهش شدید واردات به ۴,۴۲۲,۷۶۱ دلار مواجه شد. این کاهش اغلب به تأثیرات اقتصادی ناشی از پاندمی کووید-۱۹ نسبت داده می‌شود، که به کاهش تقاضای داخلی، مشکلات زنجیره تأمین و افت تجارت جهانی انجامید. با این حال، از سال ۲۰۲۱ به بعد، واردات آفریقای جنوبی از ایالات متحده به‌سرعت افزایش یافت و در سال ۲۰۲۳ به ۹,۱۸۸,۵۴۴ دلار رسید. این افزایش می‌تواند بهبود شرایط اقتصادی و بازگشت به رشد اقتصادی را نشان دهد، که به تدریج به افزایش تقاضا برای کالاهای وارداتی از ایالات متحده منجر شده است.



نمودار ۵. میزان واردات آفریقای جنوبی از آمریکا ۲۰۱۰-۲۰۲۳

منبع: <https://www.investmentmap.org/>، ۱۴۰۳

واردات آفریقای جنوبی از ایالات متحده شامل مجموعه‌ای از کالاها و فناوری‌های پیشرفته است. بر اساس داده‌های سال ۲۰۲۳، حجم کل واردات به ۹/۲ میلیون دلار رسید. در این میان، لوازم صنعت چاپ و سینمایی با ارزش ۱/۷ میلیون دلار، بویلرها و راکتورهای هسته‌ای با ۱/۶ میلیون دلار، تجهیزات مربوط به معدن با ۱/۲ میلیون دلار و وسایل نقلیه با ۱ میلیون دلار به‌عنوان عمده‌ترین اقلام وارداتی از ایالات متحده شناخته می‌شوند (World Bank, 2023: 3).

این تنوع در کالاهای وارداتی نشان‌دهنده توجه آفریقای جنوبی به توسعه زیرساخت‌ها و افزایش توانمندی‌های صنعتی است. از سوی دیگر، صادرات آفریقای جنوبی به ایالات متحده اغلب شامل مواد اولیه و مواد معدنی است. به‌دلیل موقعیت جغرافیایی و منابع غنی طبیعی، آفریقای جنوبی ظرفیت بالایی در این زمینه دارد. عمده محصولات صادراتی به ایالات متحده شامل مروارید طبیعی یا پرورشی، سنگ‌های قیمتی یا نیمه‌قیمتی، و فلزات گرانبها به ارزش ۳ میلیون دلار، و همچنین آلومینیوم و محصولات آن به ارزش ۶۰۰ هزار دلار و آهن و فولاد به ارزش ۵۰۰ هزار دلار می‌باشد. شایان ذکر است که تمامی محصولات صادراتی آفریقای جنوبی به ایالات متحده محدود به مواد اولیه نیست و شامل مواد معدنی و سنگ‌های قیمتی نیز می‌شود (International Trade Centre, 2023: 1).

آفریقای جنوبی بیشتر بر بخش‌های فناوری، آموزش، بهداشت و خدمات مالی متمرکز بوده است. این سرمایه‌گذاری‌ها به توسعه انسانی و دیجیتال این کشور کمک کرده و به ارتقای کیفیت زندگی و بهبود زیرساخت‌های آموزشی و بهداشتی منجر شده است. شرکت‌های آمریکایی نظیر

گوگل، مایکروسافت و فیسبوک در پروژه‌های فناوری اطلاعات و ارتباطات فعالیت دارند و همچنین برنامه‌های آموزشی و بهداشتی به طور مستمر توسط ایالات متحده حمایت می‌شوند. به‌طور کلی، سرمایه‌گذاری‌های ایالات متحده نه‌تنها به بهبود سطح آموزش و بهداشت در آفریقای جنوبی کمک کرده، بلکه موجب تقویت نظام مالی و رشد فناوری در این کشور نیز شده است.

### ۶. تأثیرات سیاسی چین بر آفریقای جنوبی

چین در دهه‌های اخیر نقش برجسته‌ای در سیاست، توسعه اقتصادی و امنیت آفریقا ایفا کرده است. از لحاظ تاریخی، این کشور همواره روابط دیپلماتیک و سیاسی خود را با کشورهای آفریقایی بر مبنای ایدئولوژی «همبستگی میان کشورهای جهان سوم» اولویت داده است. این روابط در شرایطی تقویت شده است که حضور ایالات متحده در قاره آفریقا، به‌ویژه از جنبه‌های سیاسی و اقتصادی، به کاهش یافته است. به‌منظور رقابت با نفوذ روزافزون چین و مدیریت پیامدهای منفی این روند، ایالات متحده باید راهبردهای مؤثری را برای افزایش مشارکت خود در آفریقا به کار گیرد. نقش منحصر به فرد چین در قاره آفریقا همچنین پیامدهای گسترده‌ای برای جایگاه آمریکا در حکمرانی جهانی و آینده شرکای آفریقایی آن دارد (Gavin, 2024: 1).

همکاری چین با آفریقا محدود به حوزه اقتصادی نمی‌شود؛ بلکه دارای پیامدهای ژئوپلیتیکی مهمی برای راهبرد جهانی ایالات متحده است. در حالی که آمریکا تلاش می‌کند در منطقه آسیا-اقیانوسیه تعادل برقرار کند، چین با چالش‌های فزاینده‌ای در مسیر پیشرفت خود در شرق آسیا و اقیانوسیه مواجه است. به همین دلیل، چین توجه خود را از غرب به سمت جنوب آسیا، خاورمیانه و آفریقا معطوف کرده است تا حوزه‌های نفوذ سیاسی و راهبردی خود را گسترش دهد؛ مناطقی که به دلیل کاهش یا رکود مشارکت ایالات متحده از ظرفیت بالایی برای نفوذ برخوردارند. در این میان، آفریقای جنوبی به‌عنوان یکی از شرکای راهبردی کلیدی چین در قاره آفریقا، جایگاه ویژه‌ای یافته است. اهمیت این کشور به دلیل موقعیت برجسته و تأثیرگذاری آن در قاره آفریقا، ظرفیت بالایی برای تبدیل شدن به شریک راهبردی چین دارد. این همکاری از سال ۲۰۰۰ و با صدور بیانیه مشارکت پرتوریا آغاز شد و با اقداماتی نظیر تشکیل کمیسیون سیاسی بین دو کشور، امضای موافقت‌نامه همکاری در سال ۲۰۰۴ و انعقاد برنامه جامع راهبردی در سال ۲۰۱۰، روابط دو کشور به‌طور چشمگیری عمیق‌تر شد (KwaZulu-Natal, 2010: 5).

از ۲۷ تا ۳۰ اکتبر ۲۰۱۳، کاگلما موتلاتنته، معاون رئیس‌جمهور آفریقای جنوبی، یک سفر رسمی به چین داشت که طی آن در پنجمین نشست عمومی کمیسیون دولتی چین-آفریقای جنوبی با معاون رئیس‌جمهور و رئیس‌جمهور چین، دیدار مشترک انجام داد. همچنین از ۱۷ تا ۱۸

فوریه، وزیر امور خارجه چین، یانگ جیچی، از آفریقای جنوبی بازدید کرد و با رئیس‌جمهور زوما و مایت انکوانا-ماشابانه، وزیر روابط و همکاری بین‌المللی، گفت‌وگو کرد. در سپتامبر همان سال، وانگ یی، وزیر امور خارجه چین، در حاشیه شصت و هشتمین اجلاس مجمع عمومی سازمان ملل با وزیر امور خارجه آفریقای جنوبی دیدار کرد. تبادلات میان احزاب سیاسی دو کشور نیز پویا بوده و شامل بازدیدهای متعدد مقامات چینی و آفریقای جنوبی است (Ministry of Foreign Affairs of the People's Republic of China, 2023).

در کنار همکاری‌های دوجانبه، همکاری‌های چندجانبه نیز در این زمینه شایان توجه است. دو مورد از مهم‌ترین این همکاری‌ها، گروه ۲۴ (G24) و گروه ۷۷ (G77) است. این دو ائتلاف به‌عنوان شبکه‌هایی بزرگ از کشورهای در حال توسعه، به‌دنبال تحقق اقدامات مؤثر در سازوکارهای نظم بین‌الملل و پیگیری اهدافی غیر از نظم موجودند. این اقدامات نشان‌دهنده تلاشی فعالانه برای رسیدن به منافع مشترک است که متفاوت از منافع کشورهای توسعه‌یافته است و تلاش آنها در این زمینه، ایجاد دستور کاری گسترده‌تر از سازمان عدم تعهد است (Xiong, 2012: 6). عضویت آفریقای جنوبی در بریکس (BRICS) نیز یک عامل کلیدی در رویکرد این کشور به رقابت میان ایالات متحده و چین به‌شمار می‌آید. از زمان صدور فرمان الحاق آفریقای جنوبی به بریکس در سال ۲۰۱۰، پرتوریا همکاری با چین و دیگر اعضای این ائتلاف را به‌عنوان ابزاری برای ارتقای نظم جهانی چندقطبی تلقی کرده است. این همکاری به‌تدریج مرزبندی دقیق‌تری را میان کشورهای بریکس و دولت‌های غربی به‌وجود آورد. به‌طوری‌که تبلور این همکاری‌ها پس از سال ۲۰۲۰ و در پی درگیری‌های میان روسیه و اوکراین، به افزایش همکاری‌های آفریقای جنوبی با روسیه و چین انجامید. این کشور با چین و روسیه در برگزاری رزمایش‌های نظامی مشارکت کرد که این اقدامات موجی از انتقادات را در پی داشت، اما آفریقای جنوبی تلاش کرد تا همکاری با روسیه را ادامه دهد (Christopher & Usman, 2023: 2).

در آخرین سفر رئیس‌جمهور چین به آفریقای جنوبی در سال ۲۰۲۳ که نشست مشترکی میان دو کشور برگزار شد، رئیس‌جمهور آفریقای جنوبی، سیریل رامافوزا، اعلام کرد که آفریقای جنوبی متعهد است از چین در مسائل مربوط به منافع و نگرانی‌های اصلی آن حمایت کند. او بر تعهد کشورش به سیاست چین واحد تأکید کرد. چین نیز بر احترام و حمایت خود از تلاش‌های آفریقای جنوبی برای حفظ منافع ملی و توسعه اقتصادی اجتماعی و بهبود معیشت شهروندانش تأکید ورزید. دو طرف همچنین توافق کردند که دیپلماسی میان دولت‌ها به‌ویژه برای توسعه روابط چین و آفریقای جنوبی مهم است. آنها بر لزوم حفظ تماس‌های منظم میان سران دو کشور به‌منظور افزایش ارتباطات و هماهنگی در موضوعات دوجانبه تأکید کردند و به استفاده از سازوکارهای دوجانبه ساختاریافته مانند کمیسیون دو ملی و گفت‌وگوی راهبردی برای تعمیق



همکاری‌ها و تبادلهای مردمی و بین‌المللی در سطوح مختلف موافقت کردند (Ministry of Foreign Affairs of the People's Republic of China, 2023). در مجموع، بررسی روابط سیاسی و دیپلماتیک چین و آفریقای جنوبی نشان می‌دهد که تعمیق این روابط به نفع اهداف اقتصادی چین بوده و حتی به تغییر در رفتار سیاست خارجی آفریقای جنوبی در راستای منافع چین منجر شده است.

## ۷. تأثیرات سیاسی آمریکا بر آفریقای جنوبی

پیش از هر چیز، لازم است به دوران ریاست جمهوری باراک اوباما و تعاملات سیاسی میان ایالات متحده و آفریقای جنوبی اشاره کنیم. انتخاب تاریخی باراک اوباما به‌عنوان رئیس‌جمهور ایالات متحده در سال ۲۰۰۸، نخستین باری بود که یک آمریکایی آفریقایی‌تبار در بالاترین مقام ایالات متحده قرار می‌گرفت. به‌دلیل ریشه‌های کنیایی رئیس‌جمهور، بسیاری از آفریقایی‌ها به‌ویژه به‌سبب آنچه امیدوار بودند آغاز دوران جدیدی در روابط بین ایالات متحده و آفریقا باشد، هیجان‌زده بودند.

در ۲۸ ژانویه ۲۰۰۹، باراک اوباما، رئیس‌جمهور تازه منتخب ایالات متحده، پس مراسم تحلیف ریاست جمهوری خود با همتای تازه منصوب‌شده خود گالیما موتلانته تلفنی تماس برقرار کرد که این تماس نقطه آغازین توسعه روابط سیاسی این کشور شد. پس از آن آفریقای جنوبی در کمک به حل بحران سیاسی در زیمبابوه، نقش مؤثری را تقبل کرد. اوباما از آفریقای جنوبی به‌سبب ایفای «نقش کلیدی» در حل‌وفصل بحران زیمبابوه قدردانی کرد و گفت که مشتاق همکاری با رئیس‌جمهور موتلانته برای رسیدگی به مسائل مالی جهانی در نشست G-20 لندن در سال ۲۰۰۹ است و از این‌رو این کشور را به این نشست دعوت کرد. پس از خروج امبکی از قدرت و همچنین تصویب قانون رشد و فرصت آفریقا<sup>۱</sup> با آفریقای جنوبی به‌عنوان یکی از ذینفعان کلیدی، نظرات دولت آفریقای جنوبی را در مورد روابطش با ایالات متحده بسیار بهبود بخشید. این نشانه‌ای از تلاش برای حفظ نظم هژمونیک آمریکا در قاره آفریقا بود. از سال ۲۰۱۴، تصور می‌شود که رابطه بین آفریقای جنوبی و ایالات متحده در سال‌های ریاست جمهوری زوما و اوباما به اندازه سال‌های ماندلا/کلینتون نزدیک نیست، اما از سال‌های امبکی/بوش تا حد زیادی بهبود یافته است. سال‌های زوما مصادف شد با ادامه سرد شدن روابط آفریقای جنوبی و ایالات متحده، درحالی‌که روابط چین و آفریقای جنوبی به‌طور شایان توجهی گرم شد؛ زیرا آفریقای جنوبی تلاش‌های دیپلماتیک را برای حمایت از ابتکار عمل بریکس متمرکز کرد (Pillay, 2014: 3).

1. AGOA

اما در دوران ترامپ روابط و تعاملات سیاسی امریکا و آفریقای جنوبی فراز و فرودهای زیادی به خود دیده است، رامافوزا در اول اوت اعلام کرد که کنگره ملی آفریقا<sup>۱</sup> در حال پیشبرد برنامه‌هایی برای تغییر قانون اساسی است تا اجازه سلب مالکیت زمین بدون غرامت را بدهد. هدف این طرح رسیدگی به نابرابری‌های نژادی است، زیرا سفیدپوستان همچنان مالک بیشتر زمین‌های آفریقای جنوبی با گذشت بیش از دو دهه از پایان آپارتاید هستند (Aljazeera, 2018). روابط بین دو کشور به دلیل اظهارات رئیس جمهور دونالد ترامپ در مورد سیاست‌های اصلاحات ارضی آفریقای جنوبی که مربوط به توثیق سال ۲۰۱۸ پرزیدنت ترامپ مبنی بر اینکه دولت آفریقای جنوبی در حال تصرف زمین‌های کشاورزی سفیدپوستان و کشته شدن تعداد زیادی از کشاورزان است، دچار تزلزل شد. و این اظهارات رفته‌رفته به سرد شدن روابط دو کشور منجر شد، اما همچنان روابط تجاری با آمریکا در بالاترین سطح حفظ شد به طوری که آفریقای جنوبی بزرگ‌ترین شریک تجاری آمریکا در آفریقا است (Sun, 2013: 2).

در دوران ریاست جمهوری ترامپ سیاست خارجی آفریقای جنوبی به سوی چین و روسیه چرخید و این آغاز تحولاتی بود که جهت‌گیری‌های این کشور را در عرصه بین‌الملل پررنگ‌تر کرد. طبق نظریه گیلپین، کاهش نفوذ یک هژمون می‌تواند به ظهور نظم‌های منطقه‌ای یا چندقطبی منجر شود. در این دوران، همکاری‌های آفریقای جنوبی با روسیه و چین در چارچوب بریکس و رزمایش‌های نظامی مشترک نشان‌دهنده این تغییر در توزیع قدرت بود (Stremlau, 2018). نیکی هیلی، سفیر دولت ترامپ در سازمان ملل بود او در بیانیه‌ای اعلام کرد کشورهای که تمایلی به دنبال کردن خط آمریکا ندارند، مجازات خواهند شد. بر اساس فهرستی از شمارش آرای مجمع عمومی ۲۰۱۷ که در ماه مارس منتشر شد، آفریقای جنوبی یکی از ۱۰ کشوری بود که کمترین حمایت را داشتند، تنها ۱۸ درصد مواقع با ایالات متحده رأی همراه بود (Stremlau, 2018: 3).

در این دوران آفریقای جنوبی با توجه به عضویت غیردائم در شورای امنیت به نقش جهانی خود بیشتر پرداخت. آفریقای جنوبی، که از حل و فصل مسالمت‌آمیز اختلافات ایران و ایالات متحده حمایت می‌کند، «نگرانی عمیق» خود را نسبت به خروج ترامپ از برجام ابراز کرد. آنها ترور شهید قاسم سلیمانی رهبر نظامی ایران در سال ۲۰۲۰ توسط ایالات متحده را محکوم و نگرانی عمیق خود را ابراز کردند. چنین مواضعی و روابط دوستانه آفریقای جنوبی با ایران به‌طور بالقوه می‌تواند روابط با ایالات متحده را مختل کند، اما مقامات ایالات متحده به‌ندرت علناً به روابط آفریقای جنوبی و ایران می‌پردازند. اما اختلافات احتمالی با آمریکا در خصوص وضعیت

1. ANC

فلسطینی‌ها نیز می‌تواند به‌طور بالقوه روابط ایالات متحده و آفریقای جنوبی را مختل کند (Cook, 2020: 5). در این دوره، برای بیش از دو سال هیچ سفیر ایالات متحده در پرتوریا منصوب نشد و اعتراضات دیپلماتیک به‌دنبال دیدگاه‌های جنجالی ترامپ در خصوص کشورهای آفریقای بود. همچنین در زمینه سیاست امنیتی بین‌المللی در مورد زیمبابوه، ونزوئلا، ایران و فلسطین اختلاف نظر وجود داشت (Singh, 2023: 2).

اما این اختلاف‌ها در سیاست خارجی آفریقای جنوبی و ایالات متحده فقط منحصر به دوران ترامپ نبود و این رفته‌رفته در دوران بایدن تشدید شد. در این دوران حمله روسیه به اوکراین در سال ۲۰۲۲ تنش‌های بیشتری را بر روابط دوجانبه بین دو کشور افزود. ایالات متحده به‌شدت از اوکراین حمایت کرد، از حمله روسیه انتقاد کرد و کمک‌های نظامی زیادی به این کشور ارائه کرد. درحالی‌که آفریقای جنوبی با انتقاد از تحریم‌های اقتصادی تنبیهی اعمال شده علیه روسیه و اجتناب از انتقاد از اقدامات روسیه و خواستار مصالحه از طریق مذاکره بین روسیه و اوکراین، رسماً سیاست بی‌طرف یا غیر تعهد را اتخاذ کرد که نسبت به روسیه دوستانه‌تر بود، طرف‌های متخاصم که نگرانی‌های امنیتی روسیه را در نظر گرفتند، موضع آفریقای جنوبی موجب نگرانی سیاستگذاران آمریکایی شد، با وجود این سیریل رامافوزا، رئیس‌جمهور آفریقای جنوبی با جو بایدن، رئیس‌جمهور ایالات متحده در ۲۰۲۲ در کاخ سفید دیدار کرد.

ایالات متحده و سایر کشورهای غربی به‌طور فزاینده‌ای نسبت به ادعای پرتوریا مبنی بر عدم تعهد یا بی‌طرفی در جنگ روسیه علیه اوکراین، که کشورهای غربی حجم زیادی از حمایت نظامی از آن ارائه کرده‌اند، شک و تردید پیدا کرده‌اند. مقامات غربی قبلاً به رزمایش دریایی مشترک آفریقای جنوبی با روسیه و چین در سواحل کوازولو-ناتال در ماه فوریه، بارگیری و یا تخلیه محرمانه محموله توسط کشتی باری روسیه تحریم‌شده لیدی آر در پایگاه نظامی سیمونز تاون اشاره کرده بودند و حضور وزیر دفاع تاندی مودیس در یک کنفرانس امنیتی بزرگ در مسکو در سال ۲۰۲۳ به‌عنوان نمونه‌هایی از آنچه آنها به‌عنوان تغییر مستمر پرتوریا به اردوگاه روسیه می‌دیدند. این اختلافات وقتی بیشتر شد که هواپیمای نظامی و محرمانه روسی در آفریقای جنوبی نشست و برخی ادعا کردند این هواپیما حامل کمک‌های نظامی آفریقای جنوبی به روسیه است. جیم ریش، سناتور جمهوری خواه در کمیته روابط خارجی سنا، در توثیقی نوشت که بازدید این هواپیما این بود: «یک نشانه دیگر از اینکه دولت آفریقای جنوبی بی‌طرفی حاکمیتی خود را اعمال نمی‌کند، بلکه از جنگ روسیه علیه اوکراین حمایت می‌کند. ایالات متحده باید اقداماتی را برای پاسخ به این تهدیدات مستقیم علیه منافع حاکمیت ما آغاز کند». سناتور ریش علاوه بر توثیق خود به نقل از نیویورک تایمز گفته است که اجازه فرود هواپیما توهین به روابط آفریقای جنوبی با ایالات متحده است. وی گفت: «مردم آفریقای جنوبی شرکای

مهم ایالات متحده باقی می‌مانند، اما ما دیگر نمی‌توانیم ادامه اقدامات خصمانه دولت این کشور علیه منافع حاکمیتی ایالات متحده را بپذیریم و باید واکنش مناسبی نشان دهیم. این اختلاف با بی‌طرفی آفریقای جنوبی مبنی بر حکم دستگیری پوتین به‌عنوان جنایتکار جنگی، ثبت شکایت در دادگاه لاهه به‌سبب نسل‌کشی اسرائیلی در فلسطین و... بیشتر و بیشتر شد. بر اساس نظریه ثبات هژمونیک، اقدامات آفریقای جنوبی، مانند مشارکت در رزمایش‌های نظامی با روسیه و چین، نشان‌دهنده کاهش وابستگی این کشور به نظم تحت رهبری آمریکاست. افزون بر این، شکایت آفریقای جنوبی علیه اسرائیل در دیوان بین‌المللی دادگستری و مواضع انتقادی این کشور نسبت به تحریم‌های روسیه، بر پیچیدگی روابط با ایالات متحده افزوده است (Fabricius, 2023: 4).

یکی از مهم‌ترین مسائلی که به شکاف سیاسی در روابط آفریقای جنوبی و ایالات متحده منجر شده است، شکایت آفریقای جنوبی از اقدامات اسرائیل در دیوان بین‌المللی دادگستری به‌عنوان جنایات جنگی است. در روزهای پایانی سال ۲۰۲۳، آفریقای جنوبی درخواستی مبنی بر شکایت علیه اسرائیل در دادگاه بین‌المللی دادگستری ارائه کرد. این کشور مدعی است که رفتار اسرائیل در غزه ناقض تعهداتش بر اساس کنوانسیون پیشگیری و مجازات جنایت نسل‌کشی است. آفریقای جنوبی همچنین ادعا می‌کند که اسرائیل با ارتکاب نسل‌کشی علیه فلسطینیان در غزه و عدم جلوگیری از آن، از جمله با کوتاهی در بازداشت مقامات ارشد اسرائیلی و دیگر مسئولان تحریک‌کننده به نسل‌کشی، به این کنوانسیون تخلف کرده است.

آفریقای جنوبی به‌عنوان امضاکننده کنوانسیون نسل‌کشی ۱۹۴۸ سازمان ملل، خودش را مسئول می‌داند تا اسرائیل را در قبال اقداماتش در غزه پاسخگو کند. این کنوانسیون مقرر می‌دارد که دولت‌ها می‌توانند برای جلوگیری از وقوع جرم نسل‌کشی اقدام قانونی انجام دهند. این قانون از کشورهای عضو کنوانسیون می‌خواهد که اقداماتی را برای پیشگیری و مجازات جنایت نسل‌کشی انجام دهند. این تعهد و همچنین ممنوعیت ارتکاب نسل‌کشی، هنجارهای حقوق بین‌الملل عرفی تلقی می‌شوند، بنابراین برای همه دولت‌ها، اعم از اینکه بخشی از ۱۵۳ کشور از جمله اسرائیل که این کنوانسیون را تصویب کرده‌اند یا نباشند، الزام‌آور است. بر همین اساس رئیس‌جمهور رامافوزا گفت: «مخالفت ما با کشتار مداوم مردم غزه، ما را به‌عنوان یک کشور سوق داده است که به دیوان بین‌المللی دادگستری نزدیک شویم ما به‌عنوان مردمی که زمانی میوه‌های تلخ سلب مالکیت، تبعیض، نژادپرستی و خشونت دولتی را چشیدیم، واضح است که در سمت راست تاریخ خواهیم ایستاد» (Unric, 2024: 3).

درخواست آفریقای جنوبی استدلال می‌کند که آسیب‌های واردشده از عملیات نظامی اسرائیل علیه غزه از ۷ اکتبر به‌منزله اقدامات نسل‌کشی است. این بیانیه می‌گوید که اسرائیل «بیش از ۲۱۱۱۰ فلسطینی به نام‌های فلسطینی، از جمله بیش از ۷۷۲۹ کودک با بیش از ۷۷۸۰

مفقود، گمان می‌رود در زیر آوار کشته شده‌اند- کشته است و بیش از ۵۵۲۴۳ فلسطینی دیگر را زخمی کرده است» و «اسرائیل نیز مناطق وسیعی را ویران کرده است». غزه، از جمله کل محله‌ها، و بیش از ۳۵۵۰۰۰ خانه فلسطینی را تخریب کرده است. این درخواست به‌صراحت هدف قرار دادن غیرنظامیان و گروگان‌گیری توسط حماس در ۷ اکتبر را محکوم می‌کند، اما استدلال می‌کند که «هیچ حمله‌ای مسلحانه به قلمرو یک کشور مهم نیست که چقدر جدی باشد. حتی حمله‌ای که شامل جنایات وحشیانه باشد نمی‌تواند، ارائه هرگونه توجیه احتمالی یا دفاع از نقض کنوانسیون نسل‌کشی باشد، درحالی‌که برنامه اساساً بر رفتار اسرائیل از ۷ اکتبر ۲۰۲۳ متمرکز دارد»، زمینه گسترده‌تر رفتار اسرائیل در قبال فلسطینی‌ها در طول آپارتاید ۷۵ ساله، اشغال جنگ طلبانه ۵۶ ساله سرزمین فلسطین و محاصره یکساله غزه را مورد بحث قرار می‌دهد (Hachem & Hathaway, 2024: 2).

مسئله حائز اهمیت این است که روابط سیاسی چین با آفریقای جنوبی در راستای توسعه منافع اقتصادی و کسب نفوذ بیشتر در قاره آفریقا از طریق آفریقای جنوبی است، اما روابط آمریکا با آفریقای جنوبی در راستای حفظ جایگاه آمریکا در قاره آفریقا، پس چین به‌دنبال توسعه نفوذ خود و آمریکا در پی تحکیم نفوذ خود در این کشور هستند.

### ۸. تجزیه و تحلیل: رقابت چین و آمریکا: ۱۸ تأثیر مثبت و منفی بر آفریقای جنوبی

مطابق تحلیل‌های صورت‌گرفته از داده‌ها و اطلاعات اقتصادی، سیاسی و فرهنگی آفریقای جنوبی، می‌توان گفت که رقابت آمریکا و چین ۱۸ اثر مثبت و منفی بر وضعیت آفریقای جنوبی در جهان داشته است که بیشتر این تأثیرات مثبت بوده و آورده‌های مناسبی را برای آفریقای جنوبی به ارمغان آورده است که در ادامه به این ۱۸ تأثیر مثبت و منفی می‌پردازیم.

#### جدول ۲. تأثیرات مثبت و منفی رقابت سیاسی آمریکا و چین بر آفریقای جنوبی

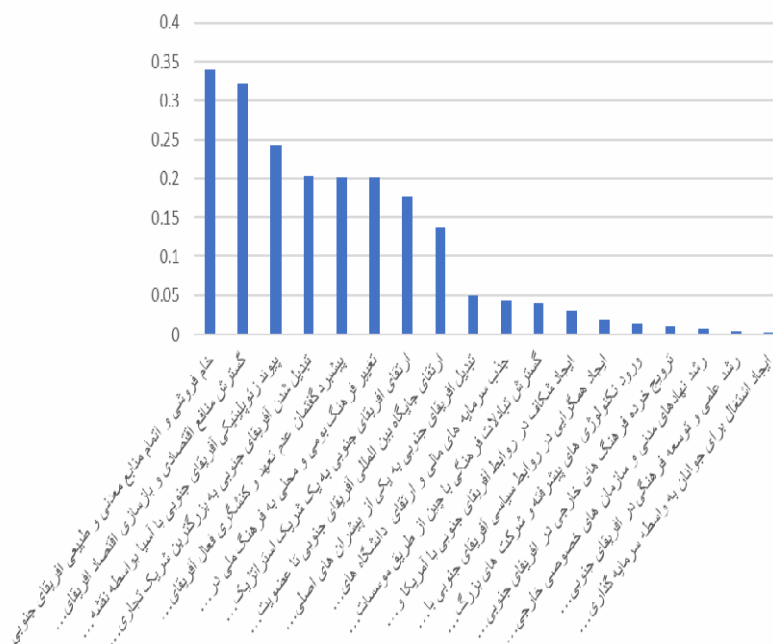
۱	ارتقای جایگاه بین‌المللی آفریقای جنوبی تا عضویت غیر دائم شورای امنیت و بهبود دموکراسی و تثبیت نظام دموکراتیک سیاسی در این کشور
۲	پیشبرد گفت‌وگوهای عدم تمهد و کنشگری فعال آفریقای جنوبی به‌واسطه عضویت در نهادهای بریکس، جی ۷۷، جی ۲۴ و...
۳	پیوند ژئوپلیتیکی آفریقای جنوبی با آسیا به‌واسطه نقشه راه ابریشم چین و همکاری در جهت تثبیت امنیت جهانی
۴	ارتقای آفریقای جنوبی به یک شریک راهبردی به‌واسطه انعقاد توافقات راهبردی با چین
۵	تبدیل آفریقای جنوبی به یکی از پیشران‌های اصلی گذر از نظم تک و رسیدن به چندجانبه‌گرایی
۶	ایجاد شکاف در روابط آفریقای جنوبی با آمریکا و شرکای راهبردی او
۷	ایجاد همگرایی در روابط سیاسی آفریقای جنوبی با کشورهای حامی تغییر وضع موجود نظیر ایران، روسیه و...

تأثیرات مثبت و منفی رقابت فرهنگی آمریکا و چین بر آفریقای جنوبی	
۸	گسترش تبادلات فرهنگی با چین از طریق مؤسسات کنفوسیوسی
۹	رشد نهادهای مدنی و سازمان های خصوصی خارجی در آفریقای جنوبی
۱۰	ترویج خرده فرهنگ های خارجی در آفریقای جنوبی به واسطه مهاجران
۱۱	رشد علمی و توسعه فرهنگی در آفریقای جنوبی به واسطه مبادلات فرهنگی
۱۲	جذب سرمایه های مالی و ارتقای دانشگاه های آفریقای جنوبی در سطح دانشگاه های برتر قاره آفریقا
۱۳	تغییر فرهنگ بومی و محلی به فرهنگ ملی در آفریقای جنوبی
تأثیرات مثبت و منفی رقابت اقتصادی آمریکا و چین بر آفریقای جنوبی	
۱۴	تبدیل شدن آفریقای جنوبی به بزرگ ترین شریک تجاری آمریکا و چین در قاره آفریقا
۱۵	ایجاد اشتغال برای جوانان به واسطه سرمایه گذاری های بزرگ توسط دو کشور
۱۶	ورود فناوری های پیشرفته و شرکت های بزرگ جهانی توسط دو قدرت بزرگ اقتصادی
۱۷	گسترش منافع اقتصادی و بازسازی اقتصاد آفریقای جنوبی و تبدیل شدن به هاب اقتصادی منطقه
۱۸	خام فروشی و اتمام منابع معدنی و طبیعی آفریقای جنوبی

## ۹. سطح بندی تأثیرات مثبت و منفی رقابت آمریکا و چین بر آفریقای جنوبی

نمودار ۶ سطح بندی تأثیرات مثبت و منفی رقابت آمریکا و چین بر آفریقای جنوبی با استفاده از روش AHP

FAZZY



نتایج بررسی و رتبه‌بندی ۱۸ عامل کلیدی در رقابت آمریکا و چین در آفریقای جنوبی نشان داد خام‌فروشی و اتمام منابع معدنی و طبیعی آفریقای جنوبی، گسترش منافع اقتصادی و بازسازی اقتصاد آفریقای جنوبی و تبدیل شدن به هاب اقتصادی منطقه، پیوند ژئوپلیتیکی آفریقای جنوبی با آسیا به‌واسطه نقشه راه ابریشم چین و همکاری در جهت تثبیت امنیت جهانی، تبدیل شدن آفریقای جنوبی به بزرگ‌ترین شریک تجاری آمریکا و چین در قاره آفریقا، پیشبرد گفت‌وگوهای عدم عهد و کنشگری فعال آفریقای جنوبی به‌واسطه عضویت در نهادهای بریکس، جی ۷۷، جی ۲۴ و .. دارای بیشترین اهمیت و ورود فناوری‌های پیشرفته و شرکت‌های بزرگ جهانی توسط دو قدرت بزرگ اقتصادی، ترویج خرده‌فرهنگ‌های خارجی در آفریقای جنوبی به‌واسطه مهاجران، رشد نهادهای مدنی و سازمان‌های خصوصی خارجی در آفریقای جنوبی، رشد علمی و توسعه فرهنگی در آفریقای جنوبی به‌واسطه مبادلات فرهنگی، ایجاد اشتغال برای جوانان به‌واسطه سرمایه‌گذاری‌های بزرگ توسط دو کشور کمترین اهمیت است.

در واقع این تأثیرات نتیجه دو دهه رقابت آمریکا و چین است که آفریقای جنوبی را به‌مثابه یک زمین بازی اصلی در قاره آفریقا در نظر گرفته‌اند و هر یک از دو قدرت تلاش می‌کند تا نفوذ خود را بیشتر و گسترده‌تر کند و منافع اقتصادی بیشتری را کسب کند، در این میان علت همه این رقابت‌ها کسب منافع اقتصادی است.

## ۱۰. نتیجه

رقابت اقتصادی میان چین و ایالات متحده در آفریقای جنوبی طی بازه زمانی ۲۰۱۰ تا ۲۰۲۳، تأثیرات گسترده‌ای بر ساختار اقتصادی، سیاسی و اجتماعی این کشور داشته است. این رقابت، که بخشی از کشمکش‌های کلان‌تر برای بازتعریف توزیع قدرت در نظام بین‌الملل محسوب می‌شود، آفریقای جنوبی را به صحنه‌ای مهم برای اجرای سیاست‌ها و راهبردهای هژمونیک تبدیل کرده است. چارچوب نظری مقاله، مبتنی بر نظریه ثبات هژمونیک رابرت گیلپین، نشان می‌دهد که این رقابت، نمود بارزی از گذار تدریجی از نظم تک‌قطبی به نظم چندقطبی نوظهور است؛ نظمی که در آن، چین و ایالات متحده در تلاش‌اند تا هژمونی خود را تثبیت یا گسترش دهند. از یک سو، چین با استفاده از ابزارهایی نظیر سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی، توسعه پروژه‌های زیربنایی و گسترش تجارت، به‌عنوان یکی از بزرگ‌ترین شرکای اقتصادی آفریقای جنوبی ظاهر شده است. طرح «یک کمربند، یک جاده» و سرمایه‌گذاری در حوزه‌هایی مانند معدن، انرژی و حمل‌ونقل، نقش اساسی در ارتقای زیرساخت‌ها و تقویت جایگاه اقتصادی این کشور داشته است. این اقدامات، نه تنها به توسعه ظرفیت‌های داخلی آفریقای جنوبی کمک کرده، بلکه بخشی از تلاش چین برای تثبیت جایگاه خود به‌عنوان یک قدرت جهانی و کاهش نفوذ هژمونیک غرب در آفریقا

بوده است. از سوی دیگر، ایالات متحده با تمرکز بر فناوری، آموزش و بهداشت، رویکردی متفاوت را در پیش گرفته و تلاش کرده است موقعیت خود را به‌عنوان یک قدرت کلیدی در آفریقا حفظ کند. برنامه‌هایی نظیر قانون رشد و فرصت‌های آفریقا (AGOA) و سرمایه‌گذاری در زیرساخت‌های فناوری اطلاعات و پروژه‌های بهداشتی، بیانگر تلاش آمریکا برای تقویت نفوذ اقتصادی و اجتماعی خود در این منطقه هستند. این رقابت، نه تنها نشان‌دهنده دو رویکرد متفاوت در گسترش نفوذ است، بلکه بازتابی از تغییرات ساختاری در نظام بین‌الملل و تلاش برای شکل‌دهی به نظم جهانی آینده نیز محسوب می‌شود. یافته‌های تحقیق حاکی از آن است که این رقابت، هم فرصت‌ها و هم چالش‌هایی را برای آفریقای جنوبی به‌همراه داشته است. از جمله فرصت‌ها می‌توان به افزایش اشتغال، توسعه زیرساخت‌ها و ارتقای جایگاه بین‌المللی این کشور اشاره کرد. با این حال، چالش‌هایی مانند افزایش وابستگی به سرمایه‌گذاری‌های خارجی، تغییر در الگوهای تجاری، و کاهش کنترل داخلی بر منابع طبیعی از جمله پیامدهای منفی این رقابت هستند. در چارچوب نظریه ثبات هژمونیک، رقابت میان چین و ایالات متحده را می‌توان نمونه‌ای از «توالی هژمونی» دانست؛ وضعیتی که در آن، قدرت‌های نوظهور تلاش می‌کنند با تغییر توزیع قدرت جهانی، نقش هژمون فعلی را تضعیف یا جایگزین کنند. در این زمینه، چین با استفاده از ابزارهایی مانند دیپلماسی اقتصادی و توسعه زیرساخت‌ها، نظم هژمونیک غربی را به چالش کشیده است. ایالات متحده نیز، با تأکید بر ابزارهای سنتی هژمونیک مانند قوانین تجاری و مشروطیت در کمک‌های توسعه‌ای، سعی کرده است جایگاه خود را حفظ کند. آفریقای جنوبی، به‌عنوان یکی از مهم‌ترین کشورهای قاره آفریقا و عضوی از گروه بریکس، نقشی حیاتی در این رقابت ایفا کرده است. این کشور توانسته است از تضادهای میان این دو قدرت برای جلب سرمایه‌گذاری، تقویت جایگاه خود در نظام بین‌الملل و پیشبرد اهداف توسعه‌ای بهره‌برداری کند. با این حال، برای بهره‌برداری کامل از این رقابت، سیاستگذاران آفریقای جنوبی باید بر اتخاذ رویکردهای متعادل و چندجانبه‌گرایانه تمرکز کنند تا بتوانند از فرصت‌ها به نفع منافع ملی بهره‌برداری کرده و از پیامدهای منفی وابستگی به یکی از طرفین اجتناب ورزند. در مجموع، رقابت چین و ایالات متحده در آفریقای جنوبی، بخشی از کشمکش بزرگ‌تر میان قدرت‌های جهانی برای بازتعریف نظم بین‌المللی است. این رقابت، فرصت‌ها و تهدیدهایی را برای آفریقای جنوبی به‌همراه داشته است. سیاستگذاران این کشور می‌توانند با تکیه بر موقعیت جغرافیایی، منابع طبیعی و عضویت در ائتلاف‌های چندجانبه، نقشی مؤثر در شکل‌دهی به نظم جدید جهانی ایفا کنند و در عین حال از منافع کوتاه‌مدت و بلندمدت این رقابت به‌طور همزمان بهره‌برداری کنند.



## تعارض منافع

نویسندگان اعلام می‌کنند که تعارض منافع وجود ندارد؛ و تمام مسائل اخلاق در پژوهش را که شامل پرهیز از سرقت ادبی، انتشار و یا ارسال بیش از یک بار مقاله، تکرار پژوهش دیگران، داده‌سازی یا جعل داده‌ها، منبع‌سازی و جعل منابع، رضایت ناآگاهانه سوژه یا پژوهش شونده، سوءرفتار و غیره می‌شوند، به‌طور کامل رعایت کرده‌اند.

## سپاسگزاری

از داوران محترمی که با ذکر نکات ارزنده به غنای این مقاله کمک کردند، سردبیر محترم فصلنامه، جناب آقای دکتر مصلی‌نژاد و دبیر محترم اجرایی، سرکار خانم ملیحه علی، سپاسگزاریم.

## References

- Antal, A.B; Dierkes, M; Weiler, H.N. (1987). *Cross-national policy research: Traditions, achievements and challenge Comparative policy research: Learning from experience* (pp. 1-19). Gower. ISBN 978-0-566-05196-8.
- Abdipour, M. (2015). *An introduction to the comparative qualitative research method in sociological studies*. Publications of the School of Quantitative and Qualitative Research. Retrieved from <https://analysisacademy.com>.
- aljazeera, (2018), *South Africa calls Trump 'misinformed' over land policy*, [https://www-aljazeera-com.translate.google.com/news/2018/8/23/south-africa-calls-trump-misinformed-over-land-policy?\\_x\\_tr\\_sl=en&\\_x\\_tr\\_tl=fa&\\_x\\_tr\\_hl=fa&\\_x\\_tr\\_pto=sc](https://www-aljazeera-com.translate.google.com/news/2018/8/23/south-africa-calls-trump-misinformed-over-land-policy?_x_tr_sl=en&_x_tr_tl=fa&_x_tr_hl=fa&_x_tr_pto=sc)
- Christopher, S; Usman, Z (2023). *South Africa in the Emerging World Order*, <https://carnegieendowment.org/research/2023/12/south-africa-in-the-emerging-world-order?lang=en>
- Cook, N (2020). *South Africa: Current Issues, Economy, and U.S. Relations*, Congressional Research Service, 1-35, R45687
- Fabricius, P (2023). *The landing of a sanctioned Russian plane at Waterkloof undermines Mufamadi's US mission*, <https://www.dailymaverick.co.za/article/2023-05-07-the-landing-of-a-sanctioned-russian-plane-at-waterkloof-undermines-mufamadis-us-mission/>
- International Trade Centre. (2023). *Trade Map: South Africa-China Trade Profile*. <https://www.trademap.org/>
- Gavin, M (2024). *Gavin Council on Foreign Relations*, <https://www.cfr.org/blog/mutual-suspicion-grates-us-south-africa-relations>.

- KwaZulu-Natal, D.G (2010). NCOP Economic Development & Trade, Parliament monitoring group, [https://pmg-org-za.translate.goog/committee-meeting/11659/?\\_x\\_tr\\_sl=en&\\_x\\_tr\\_tl=fa&\\_x\\_tr\\_hl=fa&\\_x\\_tr\\_pto=sc](https://pmg-org-za.translate.goog/committee-meeting/11659/?_x_tr_sl=en&_x_tr_tl=fa&_x_tr_hl=fa&_x_tr_pto=sc)
- Pillay, V (2014). How the US and South Africa became friends again, mail & guardian, <https://mg.co.za/article/2014-09-15-how-the-us-and-south-africa-became-friends-again/>
- Hachem, A; Hathaway, O.A (2024). The Promise and Risk of South Africa's Case Against Israel, [https://www-justsecurity-org.translate.goog/91000/the-promise-and-risk-of-south-africas-case-against-israel/?\\_x\\_tr\\_sl=en&\\_x\\_tr\\_tl=fa&\\_x\\_tr\\_hl=fa&\\_x\\_tr\\_pto=sc](https://www-justsecurity-org.translate.goog/91000/the-promise-and-risk-of-south-africas-case-against-israel/?_x_tr_sl=en&_x_tr_tl=fa&_x_tr_hl=fa&_x_tr_pto=sc)
- Unric (2024). International justice: the South African complaint against Israel for "genocide" in Gaza, [https://unric-org.translate.goog/en/international-justice-the-south-african-complaint-against-israel-for-genocide-in-gaza/?\\_x\\_tr\\_sl=en&\\_x\\_tr\\_tl=fa&\\_x\\_tr\\_hl=fa&\\_x\\_tr\\_pto=sc](https://unric-org.translate.goog/en/international-justice-the-south-african-complaint-against-israel-for-genocide-in-gaza/?_x_tr_sl=en&_x_tr_tl=fa&_x_tr_hl=fa&_x_tr_pto=sc)
- Kurniawan, A; Lutfi, K.R (2023). Impact of the US-China Trade War on Foreign Trade of Emerging Economies: Brazil, South Africa, and Indonesia, *Jurnal Ilmu Sosial dan Ilmu Politik* 27(2):157-175, DOI: 10.22146/jsp.69215, License CC BY-SA 4.0
- Mangosta, M. (2019). Global political economy and development. University of Kassel. <https://www.uni-kassel.de/uni/studium/global-political-economy-and-development-master>.
- Ministry of Foreign Republic of China Affairs of the People's Republic of China, 2023, [https://www-mfa-gov-cn.translate.goog/eng/topics\\_665678/xjpcxBRICSbdfnjxgsfw/202308/t20230823\\_11130511.html?\\_x\\_tr\\_sl=en&\\_x\\_tr\\_tl=fa&\\_x\\_tr\\_hl=fa&\\_x\\_tr\\_pto=sc](https://www-mfa-gov-cn.translate.goog/eng/topics_665678/xjpcxBRICSbdfnjxgsfw/202308/t20230823_11130511.html?_x_tr_sl=en&_x_tr_tl=fa&_x_tr_hl=fa&_x_tr_pto=sc)
- National Bureau of Statistics of China. (2023). Export Data to South Africa (2010-2023). <http://www.stats.gov.cn/>
- Norrlof, C. (2010). America's global advantage: US hegemony and international cooperation. Cambridge University Press. pp 382 <https://doi.org/10.1017/CBO9780511676406>
- Porta, Donatella della and Keating, Michael (2008). *Approaches and Methodologies in the Social Sciences*, Cambridge city, Cambridge University Press.
- Saei, Ali. (2013) *Research Methodology in Social Sciences with a Critical Rationality Approach*. Tehran: Samt.
- Stremlau, John J, (2018), South Africa needs to box clever in its David versus Goliath duel with Trump, *University of the Witwatersrand*, [https://theconversation-com.translate.goog/south-africa-needs-to-box-clever-in-its-david-versus-goliath-duel-with-trump-96308?\\_x\\_tr\\_sl=en&\\_x\\_tr\\_tl=fa&\\_x\\_tr\\_hl=fa&\\_x\\_tr\\_pto=sc](https://theconversation-com.translate.goog/south-africa-needs-to-box-clever-in-its-david-versus-goliath-duel-with-trump-96308?_x_tr_sl=en&_x_tr_tl=fa&_x_tr_hl=fa&_x_tr_pto=sc)
- Sharbatian, M.H. (2013). *An introduction to the comparative qualitative research method in sociological studies*. Social science method. Retrieved from <https://anthropologyandculture.com>.

- Schiere, R; Rugamba, A. (2011). Chinese infrastructure investments and African integration (pp. 1-25). African Development Bank Group.
- Sun, Y (2013). China in Africa: Implications for U.S. Competition and Diplomacy, brookings.edu, <https://www.brookings.edu/articles/china-in-africa-implications-for-u-s-competition-and-diplomacy/>
- South African Reserve Bank. (2023). Import Statistics of South Africa from China (2010-2023). <https://www.resbank.co.za/>
- Singh, P (2023). Breaking down the BRIC wall between South Africa-US relations, Institute for Security Studies, [https://issafrica-org.translate.google/iss-today/breaking-down-the-bric-wall-between-south-africa-us-relations?\\_x\\_tr\\_sl=en&\\_x\\_tr\\_tl=fa&\\_x\\_tr\\_hl=fa&\\_x\\_tr\\_pto=sc](https://issafrica-org.translate.google/iss-today/breaking-down-the-bric-wall-between-south-africa-us-relations?_x_tr_sl=en&_x_tr_tl=fa&_x_tr_hl=fa&_x_tr_pto=sc)
- Shelton, (2000). China, Africa and South Africa Advancing South-South Cooperation, *biblioteca repositario clacso*, 184-203
- World Bank (2022). South Africa Trade Statistics 2010-2023 World Bank Publications. <https://data.worldbank.org/indicator/NY.GDP.MKTP.CD?end=2022&locations=CN&start=1960&view=chart>
- Wang, G.Y; Falade, B. (2024, February 1). China's engagement in Africa's energy future – More than financing. London School of Economics and Political Science (LSE) Blogs. <https://blogs.lse.ac.uk/internationaldevelopment/2024/02/01/chinas-engagement-in-africas-energy-future-more-than-financing/>
- World Bank. (2023). Foreign direct investment, net inflows (BoP, current US\$). Retrieved from World Bank website.
- World Bank. (2023). South Africa Trade Statistics 2010-2023. World Bank Publications. <https://www.worldbank.org>
- U.S. Agency for International Development (USAID). (2022). Health investment in South Africa. Retrieved from USAID website.
- Xiong, Hao-Fei, (2012), China-South Africa Relations in the Context of BRICS, Master's Thesis of (Katherine) Hao-Fei Xiong, pp 4-152.

---

#### COPYRIGHTS

©2023 by the University of Tehran. Published by the University of Tehran Press. This article is an open-access article distributed under the terms and conditions of the Creative Commons Attribution 4.0 International (CC BY 4.0) <https://creativecommons.org/licenses/by/4.0>

